

Vlaams
Parlement

ingediend op **141** (2014-2015) – Nr. 5
13 januari 2015 (2014-2015)

Syntheseverslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Francesco Vanderjeugd

over de beleidsnota Landbouw en Visserij
2014-2019

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

mevrouw Cathy Coudyser, de heer Jelle Engelbosch, de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, de heer Jan Van Esbroeck, mevrouw Sabine Vermeulen;
de heren Jos De Meyer, Bart Dochy, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Johan Verstreken;
de heren Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;
de heer Rob Beenders, mevrouw Els Robeyns;
de heer Johan Danen.

Plaatsvervangers:

de heren Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, mevrouw Tine van der Vloet;
de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;
de dames Lydia Peeters, Freya Saeys;
de heren John Crombez, Kurt De Loor;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Stefaan Sintobin.

Stukken in het dossier:

141 (2014-2015) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 4: Moties

INHOUD

I.	Toelichting door minister Joke Schauvliege	4
1.	Uitdagingen.....	4
2.	Kerngedachte: Flanders Agrofood Valley	5
3.	Strategische en operationele doelstellingen	5
3.1.	SD 1: Duurzame bedrijfsvoering wordt voorop gezet in de Flanders Agrofood Valley	5
3.2.	SD 2: Flanders Agrofood Valley wordt op de kaart gezet in binnen- en buitenland	6
3.3.	SD 3: De Agrofoodketen staat sterk in Vlaanderen	7
3.4.	SD 4: Flanders Agrofood Valley houdt rekening met zijn omgeving .	8
3.5.	SD 5: Innovatie is de sleutel van de toekomst van Flanders Agrofood Valley	9
3.6.	SD 6: De overheid is de partner van Flanders Agrofood Valley.....	10
3.7.	SD 7: Het Vlaamse platteland verdient een specifiek beleid.....	10
II.	Bespreking.....	11
	Gebruikte afkortingen	45

Op 19 en 26 november en op 10 december 2014 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de beleidsnota Landbouw en Visserij 2014-2019, ingediend door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw.

I. Toelichting door minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* presenteert haar beleidsnota. De nota vertrekt van een analyse van de toestand waarin het landbouw- en visserijbeleid moet worden gevoerd. Daaruit vloeien de strategische en operationele doelstellingen voor de komende vijf jaar voort.

1. Uitdagingen

De maatschappelijke factoren die een grote rol spelen zijn de demografische ontwikkelingen en de hogere maatschappelijke eisen. We worden geconfronteerd met vergrijzing, een mondiale bevolkingsgroei en de vraag naar meer voedsel. De hogere eisen zijn positief, maar de overheid moet omgaan met vragen inzake productkwaliteit, productiewijze, invloed op het leefmilieu en de strijd tegen voedselverliezen, zegt de minister.

De technologische innovatie staat niet stil: informatiebeheersing, nanotechnologie enzovoort. Bestaande technologieën die in de landbouw worden toegepast, worden verder ontwikkeld. Het wetenschappelijk onderzoek stroomt door naar de praktijk. Er wordt steeds meer samengewerkt tussen provincies en universiteiten en er zijn meer resultaten op het terrein. De landbouw- en visserijsector kunnen daarmee aan de slag, aldus de minister.

De consument is zich meer bewust van zijn voeding en de kwaliteit ervan. Er is heel wat gebeurd op het vlak van voedselveiligheid, gebruiksgemak enzovoort, maar we hebben nog een hele weg af te leggen op het vlak van prijsvorming en -bewustzijn. Een ander aspect is gezondheidsbevorderende voeding.

De minister beklemtoont dat de hele keten bekeken moet worden, van productie tot consument. In de keten zitten ook de retailers, de voedselverwerkende bedrijven en de verpakkingsbedrijven. Een goed beleid waarbij de landbouwer een economisch verantwoorde prijs krijgt voor zijn kwaliteitsproduct moet rekening houden met heel de keten. Dat is wat de Vlaamse Regering wil doen, maakt minister Schauvliege duidelijk.

Het plattelandsbeleid maakt deel uit van dit domein. Op het platteland moet een veelheid aan functies gecombineerd worden. De mensen willen op het platteland herbronnen en rust vinden; aan de andere kant zijn er de economische activiteiten van de land- en tuinbouwers. Er zijn ook nieuwe vormen van plattelandseconomie zoals de paardenhouderij en het toerisme.

Dat vraagt een aparte aanpak. Een stedelijk beleid is volgens de minister niet te vergelijken met het plattelandsbeleid wat bijvoorbeeld armoede betreft. We krijgen op het platteland vaak te maken met vereenzaming en een gebrek aan vervoersmogelijkheden.

De overheid wil het goede voorbeeld geven met een klantvriendelijke aanpak. De overheid wil zich toeleggen op haar kerntaken, een oefening die momenteel gebeurt bij de Vlaamse overheid. Elk departement en agentschap onderzoekt of het met zijn kerntaken bezig is.

De overheid wil verder inzetten op digitalisering en administratieve vereenvoudiging. Als de landbouwsector één vraag of klacht heeft, is het dat wel: te veel formulieren en verslagen en het te vaak moeten doorgeven van informatie aan de overheid.

2. Kerngedachte: Flanders Agrofood Valley

Minister Schauvliege komt tot de kerngedachte van het beleid dat ze de komende vijf jaar wil voeren: Flanders Agrofood Valley, een duurzame ontwikkeling op lange termijn voor de sector. Duurzame ontwikkeling heeft drie belangrijke pijlers: de economische pijler, die ervoor zorgt dat landbouwers ook een goed inkomen kunnen hebben uit de activiteit die zij verrichten, de sociale pijler en de ecologische pijler.

Minister Schauvliege wil de land- en tuinbouwsector breed benaderen in al zijn facetten. Het gaat van de zuivere productie tot de voedselverwerkende nijverheid, maar ook bijvoorbeeld om de korteketenverkoop.

De minister wil de sector niet alleen in Vlaanderen, maar ook internationaal op de kaart zetten. Vlaanderen heeft een zeer goed klimaat voor landbouwproductie, er is goede grond en Vlaanderen is ervoor gekend om goede kwaliteit af te leveren. Vlaanderen moet internationaal op de kaart blijven staan. Dat moet gebeuren in een dynamische omgeving, met oog voor de consument.

De minister overloopt vervolgens de grote lijnen van de beleidsnota. Ze voegt eraan toe dat het niet expliciet vermelden van bepaalde aspecten niet betekent dat er geen aandacht voor is. Alle onderdelen van de beleidsnota zullen aandacht krijgen.

3. Strategische en operationele doelstellingen

3.1. SD 1: Duurzame bedrijfsvoering wordt voorop gezet in de Flanders Agrofood Valley

De land- en tuinbouwers en de visserijsector vormen een belangrijke economische pijler, waarvoor zorg moet worden gedragen. Het moet een economische pijler kunnen blijven. Daartoe moet er voldoende opvolging zijn in de sector. De generatiewissel moet op een goede manier gebeuren. Er moeten voldoende nieuwe mensen voor het beroep kiezen, want op dit moment is er weinig instroom. Om het imago van de sector en de economische rentabiliteit te garanderen, moet er blijvende ondersteuning zijn.

3.1.1. *OD 1.1 Instroom en verjonging van bedrijfsleiders bevorderen als basisvoorwaarde voor het behoud van een toekomstgerichte en duurzame sector*

Minister Schauvliege verduidelijkt de operationele doelstelling over de verjonging van de bedrijfsleiders. Er zijn instrumenten voor jonge en startende landbouwers: vestigingssteun, betalingsrechtenreserves enzovoort. Een ander instrument is KRATOS, dat advies op maat geeft over preventie en het opstarten van bedrijven. Verder wordt de starterscursus gesubsidieerd. Tot slot is er de herziening van de Pachtwet. Er kan schaarste zijn aan grond voor gebruik op lange termijn, waardoor zekerheid ontbreekt. De Pachtwet heeft een aantal belemmeringen om mensen te stimuleren om grond in pacht te geven. Als men daaraan sleutelt, zou dat als negatief effect kunnen hebben dat landbouwers minder zekerheid hebben op lange termijn. Het is zoeken naar een goed evenwicht. Er zal een grondige evaluatie komen, waarbij alle betrokken actoren

worden gehoord. Daarna zal worden beslist of de Pachtwet al dan niet wordt bijgestuurd en in welke richting, besluit de minister.

3.1.2. OD 1.2 De juiste bedrijfsvorm en de juiste financiering bepalen mee de toekomst

De tegenslagen door de Ruslandcrisis tonen aan hoe kwetsbaar sommige bedrijven zijn door de verkeerde keuze van bedrijfsvorm, schetst de minister. Vennootschapsvormen moeten gestimuleerd worden. Verder moeten de ondersteuningsmaatregelen, knelpunten en kansen worden opgelijst. Er moet laagdrempelige informatie zijn, die beschikbaar is voor iedereen.

3.1.3. OD 1.3 Een optimaal ondersteuningskader bieden voor een duurzame bedrijfsvorming in een Europese context

Deze operationele doelstelling heeft te maken met het optimale ondersteuningskader. Dat moet altijd binnen het Europese kader gebeuren, waarbij de minister verwijst naar de eerste en tweede pijler van het GLB en de ondersteuning van duurzame visserij door het GVB.

3.1.4. OD 1.4 Professionalisering faciliteren door continue aandacht voor vorming, opleiding en advisering

Een vierde operationele doelstelling is het faciliteren van een verdere professionalisering, niet alleen door jonge starters te vormen, maar ook door hen blijvend op te volgen. Vorming blijft belangrijk, ook voor gevestigde waarden in de sector. De technologie staat namelijk niet stil, aldus de minister.

3.1.5. OD 1.5 Blijvend inzetten op ondersteuning van mensen en bedrijven

Het blijvend ondersteunen van mensen en bedrijven, de sociale pijler van duurzaamheid, vormt de vijfde operationele doelstelling. Het gaat dan om risicobeheer en crisisbeleid, preventie van arbeidsongevallen en Boeren op een Kruispunt, schetst de minister.

3.2. SD 2: Flanders Agrofood Valley wordt op de kaart gezet in binnen- en buitenland

Vlaanderen wil zich profileren als een regio die voor de landbouw nog altijd heel aantrekkelijk is en uitstraling heeft naar het buitenland, want er wordt blijvend ingezet op export. Vlaanderen moet op de kaart zetten wat voor goeds het kan leveren aan binnen- en buitenland. Het blijft een economische sector, waaruit mensen hun inkomen moeten putten.

3.2.1. OD 2.1 De overheid ondersteunt de export van Vlaamse landbouwproducten

De overheid zal verder de export ondersteunen. Dat gebeurt in samenwerking met Flanders Investment & Trade en er zijn promoties vanuit het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing.

3.2.2. OD 2.2 Inzetten op vermarkting van producten van eigen bodem op eigen bodem, met aandacht voor consumentenvoorkeuren

De campagne 'Lekker en (h)eerlijk van bij ons' is bij de meeste mensen bekend. In het kader van de Ruslandcrisis staat daar tegenwoordig nog bij 'Nu meer dan ooit'. De consument is veel bezig met voedsel, maar zoekt, als hij voedsel wil aankopen, vaak naar de goedkoopste prijs en houdt geen rekening met de

kwaliteit die hij daarvoor krijgt. De besteding van het gezinsbudget is de voorbije jaren erg veranderd. Vroeger ging 30 procent van het gezinsbudget naar de aankoop van voedsel, tegenwoordig is dat slechts 12 procent. Er moet worden ingezet op de verdere bewustmaking zodat de mensen bereid zijn om voor kwaliteit te kiezen en te betalen.

3.2.3. OD 2.3 Nichemarkten krijgen de aandacht die ze verdienen

Nichemarkt is geen oneerbiedig bedoelde term, maakt de minister duidelijk. Als een ondernemer ervoor kiest om naast de productie nog een aantal andere zaken te doen, zoals korteketenverkoop, hoevetoerisme, het promoten van streekproducten, stadslandbouw of CSA, waarbij mensen zelf aandeelhouder worden van een bedrijf en op basis daarvan zelf groenten en fruit kunnen plukken, zijn dat allemaal mooie initiatieven die verder moeten worden ondersteund.

De minister wil inzetten op twee pijlers: enerzijds een sterke economische sector voor wie de zaken eerder grootschalig en industrieel bekijkt en anderzijds de ondersteuning van korteketeninitiatieven.

3.2.4. OD 2.4 De biologische productie in Vlaanderen blijft verder groeien

De minister heeft in de media gelezen dat de biosector ontevreden is omdat er te weinig aandacht zou zijn voor de biosector in de beleidsnota. Het is echter een aparte operationele doelstelling geworden, omdat de minister erin gelooft dat bio een plaats heeft in Vlaanderen. De kennisontwikkeling en -uitwisseling moeten worden voortgezet en de Europese evoluties moeten nauwgezet worden gevolgd. Daar zitten soms grote tegenstrijdigheden in. Er bestaan ook grote verschillen tussen de lidstaten, want sommige lidstaten passen de regelgeving op een andere manier toe, wat dan weer invloed heeft op de concurrentiepositie. Het strategisch plan biologische landbouw wordt verder uitgevoerd, stelt de minister.

3.3. SD 3: De Agrofoodketen staat sterk in Vlaanderen

Als we de primaire producent een eerlijk en goed inkomen willen geven, dan moet volgens de minister de volledige keten worden bekeken. Daarvoor zijn transparantie en evenwichtige verhoudingen nodig, zodat alles correct in beeld kan worden gebracht en kan worden nagegaan of de ondersteuning van de verschillende schakels goed terecht komt.

3.3.1. OD 3.1 Duurzaamheid is een verhaal van de ganse keten

In dat kader mikt de minister op de ondersteuning van producenten- en brancheorganisaties

3.3.2. OD 3.2 Transparantie over prijzen in de keten creëren, zorgt voor vertrouwen

Er is al lang discussie over de prijs van landbouwproducten. Het is een heel complex gegeven met een belangrijke rol voor de internationale markt. Het gaat dan om de bederfbaarheid van een product, de lage aanbodelasticiteit, andere elementen op de markt zoals de prijs van veevoerders enzovoort. De prijzen moeten volgens de minister transparanter worden via een informatieplatform. Daarnaast moet meer inzicht worden verworven in de kostenstructuur.

3.3.3. OD 3.3 Ondersteunen van de agrovoedingssector in zijn geheel

De gerichte investeringssteun voor de eerste verwerking blijft behouden. Daarnaast wordt een aantal pilootprojecten opgezet over een efficiënter en duurzamer logistiek netwerk.

3.4. SD 4: Flanders Agrofood Valley houdt rekening met zijn omgeving

Er wordt steeds meer verwacht dat de landbouwsector zich mee inschrijft in zijn omgeving. De sector houdt al jaren rekening met het leefmilieu en de ruimtelijke omgeving, en we zien ook resultaten van die inspanningen, maakt de minister duidelijk.

3.4.1. OD 4.1 Uitdagingen voortkomend uit andere beleidsdomeinen worden opgevolgd, deze vormen mee de landbouw van morgen

We moeten de toekomst voorbereiden voor de landbouw van morgen. Dat gaat verder dan de voedselproductie op zich, het gaat over klimaat, energie en milieu. Wat klimaat betreft, zijn er volgens de minister twee uitdagingen. Aan de ene kant draagt de landbouw bij aan minder uitstoot van broeikasgassen. Daartoe zijn in het klimaatbeleidsplan een aantal voorstellen ingediend. Aan de andere kant staat de sector voor een aantal grote uitdagingen. Zo zijn er de wijzigende klimaatomstandigheden met langere periodes van extreme droogte en wateroverlast.

De landbouwsector wordt geconfronteerd met de instandhoudingsdoelstellingen. Dat is een moeilijke uitdaging waar alle betrokken actoren op een transparante manier zoeken naar evenwichten en oplossingen, stelt de minister.

Andere aspecten zijn bodem- en gewasbescherming, alternatieve eiwitbronnen, erosie, water, lucht, dierenwelzijn, het MAP enzovoort.

3.4.2. OD 4.2 Het VLIF bestendigt zijn rol als motor van de duurzame investeringen in land- en tuinbouw

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds blijft de motor van duurzame investeringen. De VLIF-steun moet wel meer ingezet worden in de richting van duurzaamheid. Daarbij wordt rekening gehouden met de ecologische, de economische en de sociale pijler van duurzaamheid. Ook de beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij worden daarvoor ingezet.

3.4.3. OD 4.3 Zowel ondersteunend en flankerend beleid als onderzoek sturen mee in de juiste richting

Wat het flankerend beleid betreft, moeten de te nemen maatregelen voldoende worden ondersteund. Het flankerend beleid blijft dan ook essentieel, maakt de minister duidelijk. Het gaat dan over de vergroeningsplicht, agromilieumaatregelen en boslandbouwsysteem. Het ILVO blijft belangrijk, want er moet verder worden ingezet op nieuwe technologieën die de sector kunnen helpen.

3.4.4. OD 4.4 Exploreren van duurzame alternatieven in de visserij

Dezelfde uitdaging geldt voor de visserijsector. De minister wil de sector een mooie toekomst geven. Daarvoor is een gezond visbestand en een gezonde sector nodig. Het gaat om een combinatie van visquota, herstelzones en het beperken van de teruggooi.

3.4.5. OD 4.5 Het creëren van ruimte om te ondernemen als essentiële omgevingsfactor

In het kader van deze doelstelling moet naar een geïntegreerde benadering van de ruimtelijke ordening worden gestreefd. Dat is niet altijd evident. Agrarisch gebied moet voor de agrarische sector kunnen worden gebruikt. Dat staat volgens de minister als een paal boven water.

3.4.6. OD 4.6 Kiezen voor een voedingssysteem met maximale valorisatie van de landbouw- en visserijproducten

De kringloop moet worden gesloten, voedselverliezen moeten worden tegengegaan, er moet worden gestreefd naar gezonde voeding en duurzame eetgewoonten. Hiertoe zijn nieuwe en bijkomende initiatieven en vernieuwende projecten nodig, die overigens nu al lopen.

3.5. SD 5: Innovatie is de sleutel van de toekomst van Flanders Agrofood Valley

Minister Schauvliege beklemtoont dat Vlaanderen moet blijven investeren in vernieuwing en in nieuwe technieken. Dat helpt de sector en zorgt er mee voor dat de combinatie met de omgeving goed en beter verloopt.

3.5.1. OD 5.1 Een geïntegreerd onderzoeks- en innovatiebeleid voeren is primordiaal

Alle onderzoeksinstellingen, initiatieven en instanties moeten beter op elkaar worden afgestemd. De versnippering is te groot. Minister Schauvliege juicht de initiatieven toe die samenwerking bevorderen en zal ze verder steunen. Het ILVO blijft een van de topinstellingen. Daar heeft minister Schauvliege recent nog de nieuwe grote rundveestal geopend, wat bewijst dat zij gelooft in het ILVO. Ook Europese samenwerking is noodzakelijk, zegt minister Schauvliege, die aankondigt ook projectfinanciering te zullen mogelijk maken.

3.5.2. OD 5.2 De kwaliteit van uitgangsmateriaal moeten we blijven verzekeren

Daarbij gaat het om het hoogkwalitatief zaaimateriaal en het blijven optimaliseren van de veestapel. Zo moet het rendement verbeteren en de impact op de omgeving verkleinen.

3.5.3. OD 5.3 We richten ons op biotechnologie en productinnovatie

De ggo-teelten zullen altijd zeer gevoelig liggen, bevestigt de minister. Zij vindt dat wetenschappelijk onderzoek kan gebeuren, maar dat moet op een veilige manier gebeuren. Er is ook aandacht voor de Europese ggo-teeltdossiers en de co-existentie.

3.5.4. OD 5.4 Zeevisserij en aquacultuur

Inzake visserij is er samenwerking tussen het ILVO en het VLIZ. Er worden nieuwe technieken ontwikkeld en onderzocht hoe nieuwe vangtechnieken kunnen worden toegepast. De minister zegt ook te geloven in aquacultuur. Zeer innoverende startende bedrijven zetten daarop in. Zo was de minister onlangs in Kruishoutem aanwezig op de opening van een aquacultuurbedrijf waar omegabaars wordt gekweekt.

3.6. SD 6: De overheid is de partner van Flanders Agrofood Valley

De minister beseft dat er nog veel werk moet gebeuren, maar de administratie heeft al een lange weg afgelegd en kan met weinig mensen veel werk verrichten. Toch kan dit nog altijd worden verbeterd.

3.6.1. *OD 6.1 De overheid wordt slagkrachtiger, als hefboom voor duurzaam ondernemerschap*

De overheid moet slagkrachtiger zijn ondanks het feit dat er minder personeel en middelen zijn. Er is een fusie van het departement en het agentschap. Het beleidsdomein is een constructieve, participatieve en samenwerkende overheid.

3.6.2. *OD 6.2 Administratieve vereenvoudiging wordt nagestreefd*

Er is al veel gebeurd op dat vlak, maar volgens de minister moet nog worden voortgewerkt aan administratieve vereenvoudiging. De verkregen informatie kan nog beter worden hergebruikt en er kan nog meer worden ingezet op digitalisering.

3.6.3. *OD 6.3 Een communicatieve overheid zorgt voor kennis en draagvlak*

De overheid moet er ook voor zorgen dat de informatie van Europa en vanuit het onderzoek goed wordt gecommuniceerd naar de partners op het veld en naar de klanten, aldus de minister.

3.7. SD 7 Het Vlaamse platteland verdient een specifiek beleid

Het Vlaams plattelandsbeleid streeft naar een kwaliteitsvolle en concurrentiële plattelandseconomie, een leefbaar platteland, met een eigen identiteit en een duurzame omgevingskwaliteit, zegt minister Schauvliege. Er zijn goede partners om dat beleid vorm te geven. Met de provincies, die op het vlak van het platteland altijd een zeer goed beleid hebben gevoerd, wordt overleg gepleegd.

3.7.1. *OD 7.1 Het plattelandsbeleid legt de basis voor duurzame ontwikkeling van het Vlaams platteland*

Er moet volgens de minister worden onderzocht of het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg efficiënter kan werken.

3.7.2. *OD 7.2 Plattelandsprojecten bieden kansen aan diverse thema's en doelgroepen*

Met PDPO III zullen de doelgroepen verder worden ondersteund. Volgens minister Schauvliege is het platteland een belangrijke buur van de stad. Ondersteuning van het platteland is dus belangrijk. De projectwerking in dat kader handelt onder andere over volkstuinen en de paardenhouderij.

3.7.3. *OD 7.3 Dorpen zijn de ziel van het Vlaamse platteland*

De dorpen moeten attractief en leefbaar blijven, en er moet voldoende aanbod zijn. Het ruraal ondernemerschap moet hand in hand gaan met goed functionerende dorpen die hun eigenheid en authenticiteit kunnen bewaren.

3.7.4. *OD 7.4 Ondernemende vrouwen op het platteland blijven we stimuleren*

Een volgens de minister misschien verrassende operationele doelstelling betreft het stimuleren van ondernemende vrouwen op het platteland. Uit de vele

gesprekken die de minister voert, merkt ze dat vrouwen die zelf ondernemer zijn op het platteland, vaak niet zichtbaar zijn. De landbouwsector wordt vaak gezien als een sector die getrokken wordt door mannen, maar er zijn heel veel ondernemende vrouwen. Daarnaast zijn meewerkende echtgenotes vaak kwetsbaar. In bedrijven gebeuren forse investeringen, er loopt wel eens iets fout, er kunnen echtelijke problemen zijn, maar daar is weinig aandacht voor. Als men investeert, zorgt men ervoor dat men zich voldoende kan verzekeren en indekken zodat er geen grote gezinsdrama's gebeuren. Die informatie wil de minister veel meer tot bij de vrouwen brengen. Er lopen projecten op het terrein die de minister wil blijven ondersteunen.

3.7.5. OD 7.5 Het plattelandsfonds legt de basis van een sterke plattelandstoets in het nieuwe investeringsfonds voor steden en gemeenten

Er komt een bundeling van het Plattelandsfonds, het federaal grootstedenbeleid en de stadsvernieuwingsprojecten, schetst de minister, maar de middelen van het Plattelandsfonds moeten naar het platteland blijven gaan. De minister wil dat samen met de commissie goed opvolgen.

II. Bespreking

De heer *Jelle Engelbosch* geeft de algemene visie van de N-VA weer en start met een punt van kritiek. De N-VA is verrast door het feit dat de beleidsnota al uitgebreid werd toegelicht op een bijeenkomst van de Boerenbond. De minister heeft uitgebreid de tijd genomen voor haar toelichting en het beantwoorden van vragen van aanwezigen. Het verwondert de N-VA verder dat de minister eenzelfde uitnodiging van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen naast zich heeft neergelegd met de mededeling dat het het voorrecht is van de parlementsleden om zich als allereerste over de nota te buigen. Waarom vond de minister het belangrijker om eerst de Boerenbond te woord te staan en nadien pas de parlementsleden? Waarom zijn de regels voor de Boerenbond anders dan die voor de Minaraad?

Het lid is van mening dat de beleidsnota ambitie uitstraalt, onder meer door het concept Flanders Agrofood Valley. De minister geeft daarin aan sterk te willen inzetten op de ondersteuning en een beleid waarin alle actoren van de bredere agrovoedingssector aan bod komen. De spreker vraagt zich af hoe dat concept omgaat met andere gebruikers van de open ruimte. De focus ligt zijns inziens heel sterk op de productie, verwerking en export. Wat zijn de linken van het concept met de andere stakeholders van het platteland? Hoe verhoudt het concept zich met multifunctioneel plattelandsbeleid, waarvan de minister zegt voorstander te zijn?

De heer Engelbosch ziet in de beleidsnota geen uitgewerkte visie over multifunctioneel ruimtegebruik, in tegenstelling tot de beleidsnota Omgeving, waar de minister daar wel over spreekt. Dat aspect blijft volgens het lid dus onderbelicht. De uitgangspunten van beide beleidsnota's zijn volgens het lid niet dezelfde. In de beleidsnota Omgeving stelt de minister dat de open ruimte cruciaal is voor landbouw, maar zegt ze ook dat die ruimte moet worden voorbereid voor het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering, energiewinning en de rust- en recreatiefunctie binnen de metropolitane drukte. In de beleidsnota Landbouw stelt de minister onder operationele doelstelling 4.5 'Het creëren van ruimte om te ondernemen' dat de oppervlakte met agrarische bestemming optimaal beschikbaar moet zijn voor de beroepslandbouw. Hoe zal de minister dat concreet in overeenstemming brengen met de visie van multifunctionaliteit die ze in de beleidsnota Omgeving verdedigt?

De spreker vindt het in het bijzonder positief dat de minister aandacht heeft voor jonge landbouwers, onder meer in haar bekommernis over de toegang tot landbouwgronden. In die zin kan de N-VA alleen maar tevreden zijn dat de minister wil inzetten op de nodige aanpassingen van de pachtwetgeving. De spreker vraagt de minister wel om ook aandacht te hebben voor het waarborgen van de toegang tot grond voor de niet-conventionele landbouwvormen.

Het is volgens de heer Engelbosch terecht dat aandacht voor jonge landbouwers een van de hoofdbekommernissen is bij de uitbetaling van directe steun. Bij strategische doelstelling 1 staat dat jonge landbouwers gratis betalingsrechten kunnen krijgen voor directe inkomenssteun. Aangezien de pot betalingsrechten natuurlijk eindig is, had de heer Engelbosch graag geweten ten nadele van welke landbouwers dit voordeel wordt uitgekeerd. De spreker steunt de stimulans voor overdracht, maar had graag het kader geschetst gezien waarin dat gebeurt.

In operationele doelstelling 1.2 'De juiste bedrijfsvorm en juiste financiering bepalen mee de toekomst' stelt de minister dat er op korte termijn moet worden ingezet op andere en alternatieve bedrijfsvormen en financieringsvormen zoals coöperatieven, microkredieten, crowdfunding enzovoort. Op lange termijn ziet de minister een toename van het aantal vennootschapsvormen. De heer Engelbosch vraagt of de alternatieve bedrijfsvormen en financieringsinstrumenten wel compatibel zijn met de situatie dat veel landbouwbedrijven vandaag geen vennootschap zijn. Is die vennootschapsvorm met andere woorden niet essentieel om die andere vormen van bedrijfsvoering en financiering te kunnen stimuleren? Zo ja, is het dan niet wenselijk om op korte termijn versneld in te zetten op een massale omvorming naar vennootschappen?

De spreker haalt dit aan omdat hij ervan overtuigd is dat vennootschapsvormen het toelaten om makkelijker problemen op te sporen bij landbouwbedrijven. Vandaag zijn er volgens hem nog te veel bedrijven waar de bedrijfsrekening en de gezinsrekening dezelfde zijn, waardoor financiële problemen moeilijk te detecteren zijn. Daarnaast is een bedrijfsboekhouding transparanter in functie van verdere professionalisering. De spreker vraagt of de minister het ermee eens is dat het splitsen van bedrijfsvoering en privésfeer actiever zou moeten worden gestimuleerd op korte termijn.

Hoe kan het programma KRATOS helpen om landbouwers te adviseren over de juiste vennootschapsvorm? KRATOS ondersteunt vandaag de bedrijfseconomische boekhouding; zij geven raad op bedrijfsniveau en zullen dat volgens de beleidsnota van de minister blijven doen. De N-VA is daar heel tevreden over. Vraag is echter of het vennootschapsvraagstuk daar ook in ondergebracht kan worden. Wanneer landbouwers risicovolle beslissingen nemen, kan daar dan via KRATOS aan geredieerd worden? Waarom wel of waarom niet, vraagt de heer Engelbosch.

Wat het nieuwe GLB betreft, is het lid tevreden dat de minister in Vlaanderen effectief een deel van de middelen uit de eerste pijler zal overhevelen naar de tweede. De heer Engelbosch juicht toe dat de minister dat bedrag stelselmatig zal optrekken. Hij wil wel dat wordt ingezet op duurzame landbouwvoering en de uitdagingen die de sector kent, zoals het risicobeheer waar de minister wil op inzetten onder operationele doelstelling 1.5. In het verleden koos Vlaanderen niet voor een risicoverzekering binnen PDPO II omdat de lasten te zwaar zouden zijn. De heer Engelbosch vraagt zich dan ook af of de minister voor de uitbouw van een risicobeleid gebruik zal maken van de overgehevelde middelen en of zij Vlaamse middelen opzij heeft gezet voor de cofinanciering.

De minister wil een crisismanagementdraaiboek opstellen. De heer Engelbosch zou daar graag toelichting bij krijgen. Hoe ziet de minister de concrete

uitwerking? Wat zal er bijvoorbeeld bij de aanpak van een crisis veranderen met dat draaiboek? Wat wordt met andere woorden vandaag als een tekort ervaren wat het draaiboek wel mogelijk zou moeten maken?

In operationele doelstelling 7.2 heeft de minister het over plattelandsprojecten. Zullen er naast landbouwbedrijven en landbouwfamilies nog andere begunstigden zijn in PDPO III? Op het platteland leven anno 2014 vooral tweeverdieners die in de stad werken. Ook door de toenemende verkavelingen wonen steeds meer Vlamingen op het platteland. Hoe wil de minister deze trend verzoenen met de invulling van het PDPO III-budget? Zullen projecten zoals dorpsverfraaiing en projecten met een recreatieve invalshoek nog kunnen of niet?

Wat het blijvend inzetten op ondersteuning van mensen en bedrijven betreft, wil de minister de discussie of een nieuw businessmodel voor de Vlaamse land- en tuinbouw nodig is niet uit de weg gaan. De N-VA is daar heel tevreden over, want zo'n model is broodnodig. Het debat moet inderdaad gevoerd worden, want er zijn te veel indicatoren die aangeven dat het huidige landbouwmodel op zijn grenzen botst, zowel op economisch, sociaal als ecologisch vlak. Vlaanderen zal het volgens de heer Engelbosch niet redden met enkel de middelen en de technologie van het VLIF. Hoe zal de minister de discussie aanpakken? Er zijn al gesprekken geweest in het kader van een visietraject, maar de landbouworganisaties konden zich daar niet in vinden. Zal de minister dat nu anders aanpakken? Wordt het visietraject hernomen en zal er een consensus worden gevonden met alle betrokkenen?

De minister zegt verder dat vzw Boeren op een Kruispunt nog beter zou kunnen opereren als ze kon samenwerken met diverse overheidsdiensten. Bij de bespreking van de begroting heeft de minister haar steun en het belang van de organisatie bevestigd. De heer Engelbosch vraagt zich af over welke samenwerking de minister het heeft en welke bijdrage de overheidsdiensten dan moeten leveren.

Over het ketenoverleg stelt de minister in haar beleidsnota dat zij, op vraag van de leden van het overleg, afspraken zal vastleggen, bijvoorbeeld via de erkenning van een brancheorganisatie of de ontwikkeling van landbouwbeleidsovereenkomsten. Maar wat als ze niets vragen? Zal de minister dan niets doen? Wat zal de minister doen als bijvoorbeeld enkel de landbouwers dat vragen en de rest van de agroketen niet? De heer Engelbosch vraagt de minister haar visie wat nader te verklaren.

De minister ziet de brancheorganisaties als een meerwaarde voor een versterking van de ketenwerking. Vreest de minister hierdoor niet het landbouwlandschap te verkavelen met een wildgroei aan sectororganisaties?

De heer Engelbosch wil graag wat meer toelichting over de meerwaarde van landbouwbeleidsovereenkomsten en wat zij mogelijk maken.

Zal de minister in het kader van het ketenoverleg er bij de federale minister van Landbouw op aandringen om werk te maken van een fair prijzenbeleid? Verderop in de beleidsnota stelt de minister onder operationele doelstelling 3.2 dat zij transparantie over de prijzen in de keten wil creëren. Zij zal inzetten op pilootprojecten om marktrisico's af te dekken. De N-VA vindt dat positief, maar de heer Engelbosch wil graag weten hoe de minister dat wenst aan te pakken en welke voorstellen er al circuleren.

De minister verwijst ook naar de mededingingsreglementering waardoor de Vlaamse overheid de markt niet kan of mag reguleren. De minister kan op een aantal vlakken echter wel faciliteren. Wat wordt daarmee bedoeld?

Onder strategische doelstelling 4 gaat de minister dieper in op de landbouwsector en zijn omgeving. De achteruitgang van de biodiversiteit moet worden gestopt. De heer Engelbosch is blij dat de minister daarvoor de nodige inspanningen wil leveren. De instandhoudingsdoelstellingen moeten inderdaad gerealiseerd worden in een partnerschap met de landbouwers, maar de heer Engelbosch mist een kader voor vrijwillige natuurontwikkeling door landbouwers. Dat staat nochtans in het regeerakkoord onder Landbouw. De minister heeft dat wel opgenomen in de beleidsnota Omgeving 2014-2019. In de beleidsnota Landbouw is er wel sprake van andere natuuritems, zoals de IHD's en vrijwillige beheersovereenkomsten. Waarom ontbreekt de vrijwillige natuurontwikkeling? Worden in het kader van de IHD's extra natuurmaatregelen voorgesteld in PDPO III, bovenop de al bestaande van PDPO II?

Iedereen is het erover eens dat de absolute milieudruk van de landbouw moet verminderen. Kan de minister toelichten hoe zij dat zal meten en opvolgen? Zal er een instrument zijn op het einde van de legislatuur, eventueel met tussenliggende doelstellingen, om na te gaan of dat is gerealiseerd? Het is volgens het lid ook aangewezen dat bij elke investering van overheidsmiddelen naar een winwinsituatie wordt gestreefd. Er moeten niet louter middelen worden gereserveerd voor productie, maar zoveel mogelijk worden gekoppeld aan diverse doelstellingen zoals klimaat, energie-efficiëntie, waterbesparing, erosiebestrijding enzovoort. Heeft de minister daar rekening mee gehouden en zal zij deze dubbele doelstelling in rekening brengen bij landbouwmaatregelen en -investeringen?

De N-VA is ook tevreden met het vooruitzicht op een uitgebreide en effectieve monitoring van het vernieuwde VLIF in functie van de effectiviteit van gesteunde maatregelen. Denkt de minister daarbij aan een selectiesysteem met wezenlijke verduurzaming als allerbelangrijkste criterium? Hoe ziet zij dat instrument? Tegen wanneer moet het operationeel zijn? Welke impact zal de ontwikkeling ervan hebben op het huidige subsidiesysteem?

Ook vraagt de heer Engelbosch of de VLIF-steundrempels, die vandaag nadelig blijken voor biolandbouwers, zullen worden weggewerkt.

In verband met operationele doelstelling 4.3 had hij graag geweten of OVAM betrokken wordt bij het onderzoek naar de valorisatie van landbouwafvalstromen als bodemverbeterend middel en bron van nutriënten. Europa weigert mest voorlopig als bron van grondstof te zien. Hij vraagt of minister Schauvliege mogelijkheden ziet om een beleid uit te stippelen en hoe ze desgevallend Europa wil overtuigen.

Tot slot stelt de heer Engelbosch vragen over innovatie en landbouwonderzoek. Ten eerste vindt hij het positief dat minister Schauvliege een duurzaamheidsplan zal uitwerken voor de onderzoeksactiviteiten van ILVO met het oog op een duurzame landbouwbedrijfsvoering en -investeringspolitiek in bijvoorbeeld innovatieve technieken die de kringloop maximaal sluiten. Wat moeten de krijtlijnen worden van het plan? Wat wil de minister door het plan concreet sturen in de onderzoeksagenda van het ILVO?

Twee, hoe zal het programma voor agro-ecologie worden ingepast in de structuur van de bestaande landbouwonderzoeksinstituten? Worden daarvoor extra mensen aangetrokken? Hoeveel middelen worden ervoor uitgetrokken en op welke termijn ziet de minister het onderzoeksdomein van start gaan?

Ten derde vraagt de heer Engelbosch of de minister via het te versterken samenwerkingsverband Agrolink op termijn streeft naar één landbouwuniversiteit voor Vlaanderen, naar het voorbeeld van het Nederlandse Wageningen, en wat daarin desgevallend de rol van het ILVO zal zijn.

Tot slot vraagt hij meer informatie over de landbouwportefeuille die de minister, naar analogie met de kmo-portefeuille, wil invoeren. Gaat ze daarvoor afstemming zoeken met minister Muyters? Hoe gaat ze om met het feit dat veel landbouwbedrijven vandaag geen vennootschap zijn, wat een voorwaarde is om van de kmo-portefeuille te kunnen genieten? Wil minister Schauvliege de koppeling tussen vennootschap en landbouwportefeuille loslaten of de piste bewandelen waarbij de bestaande kmo-portefeuille wordt uitgebreid naar landbouwvennootschappen?

Mevrouw *Els Robeyns* verwijst naar het concept Flanders Agrofood Valley, de rode draad door de strategische en operationele doelstellingen van minister Schauvliege. De minister kiest er daarbij voor om voort te gaan op de ingeslagen weg van de intensieve agro-industriële landbouw. Ze kiest volgens het lid voor een groeibeleid gericht op het verhogen van het concurrentievermogen van de landbouwbedrijven en het versterken van de exportpositie van de agrovoedingssector.

Mevrouw Robeyns beaamt dat het een realiteit is dat de landbouw groter en intensiever wordt. Maar ze ziet het als haar plicht om te wijzen op de kleine familiale landbouwbedrijven die daarnaast nog steeds bestaan. Die mogen niet in de kou blijven staan. Die liggen haar na aan het hart, en ze vraagt zich af of dat verenigbaar is met de doelstellingen van de minister.

Minister Schauvliege stelt in haar beleidsnota dat ze zo snel mogelijk wil starten met de uitvoering van PDPO III. Tegen 2018 zal 10 procent van de middelen uit de eerste pijler van het GLB worden overgedragen naar de tweede. De vraag is hoe die middelen zullen worden ingezet. Deze beweging zou moeten worden aangegrepen om maximaal in te zetten op inspanningen van de landbouwers om de milieudruk structureel af te bouwen en op die manier een flinke stap te zetten in de richting van de kwaliteitsdoelstellingen op het vlak van water en natuur, benadrukt mevrouw Robeyns.

De principiële keuze van minister Schauvliege om het landbouwexportmodel verder uit te bouwen, ziet mevrouw Robeyns als een riskante strategie. De exportproblemen met Rusland tonen hoe kwetsbaar dat de Vlaamse landbouw maakt. De beleidsnota erkent de economische kwetsbaarheid en de minister wil de discussie over een nieuw businessmodel niet uit de weg gaan. Het is volgens de spreker jammer dat die stelling niet wordt uitgewerkt tot een concrete beleidsvisie met sterke maatregelen.

In de beleidsnota staat ook dat minister Schauvliege wil inzetten op de vermarkting van producten van eigen bodem op eigen bodem, met aandacht voor consumentenvoorkeuren. De minister stelt volgens het lid terecht dat consumenten belang hechten aan gezonde, kwaliteitsvolle, veilige en op een duurzame wijze geproduceerde landbouw- en visserijproducten. Dat weerspiegelt zich echter niet altijd in het gedrag, waarbij de consument zich vaak laat leiden door de prijs. Dat vindt mevrouw Robeyns een positieve passage, waarin ze de minister bijtreedt, maar de vraag is wat eraan zal worden gedaan. Er staan geen concrete plannen bij.

Ook betreurt mevrouw Robeyns dat de minister in haar beleidsnota vernieuwende landbouwmodellen als biolandbouw en community supported agriculture slechts een nichetoebedeelt. Uit de omgevingsanalyse blijkt dat de Vlaamse biologische landbouw slechts 0,8 procent van het totale landbouwareaal in gebruik heeft. Toch is er een grotere markt en een groter publiek voor biolandbouw. Mevrouw Robeyns dringt aan op iets meer ambitie om de kleinere landbouwvormen te ondersteunen. De minister beschikt met het VLIF over een krachtig instrument om de ontwikkeling van die landbouwvormen te stimuleren

en te versnellen. Die bedrijfsmodellen hebben bovendien een aanzienlijk lagere milieudruk en zorgen voor een grotere spreiding van teelt- en marktrisico's, waardoor ze de zelfredzaamheid en weerbaarheid van de sector kunnen verhogen. Kan het VLIF zorgen voor extra ondersteuning?

Wat de vergroening en verduurzaming van de landbouw betreft, stelt de minister in haar beleidsnota dat de landbouwsector op milieuvlak een bijzondere rol heeft op het vlak van klimaat, biodiversiteit, waterkwaliteit enzovoort. Mevrouw Robeyns ontkent niet dat de landbouwsector op milieuvlak de voorbije decennia duidelijk stappen voorwaarts heeft gezet, onder meer door het invoeren van een mestbeleid en innovatieve technieken. De situatie stagneert echter en de milieukwaliteit blijft op alle fronten ondermaats. Zo zijn onze waterlopen vuiler dan de Europese normen en is de biodiversiteit nog steeds in vrije val. Er zijn dus bijkomende inspanningen nodig, aldus mevrouw Robeyns. De minister zet met het VLIF weliswaar in op het sleutelen aan milieuefficiëntie door nieuwe investeringen in bijvoorbeeld luchtwassers, stoffilters en mestopslag maximaal te subsidiëren. In de praktijk zullen nieuwkomers en groeiers daarmee de milieudruk relatief gezien doen dalen, maar de totale milieudruk van de sector zal daarmee niet dalen, meent de sp.a-fractie. Er is volgens het lid meer nodig voor een sterkere daling van de milieudruk. Dat engagement staat neergeschreven in het regeerakkoord, maar in de beleidsnota wordt de verantwoordelijkheid van de sector eigenlijk beperkt tot een bijdrage aan de algemene milieukwaliteit via duurzame investeringen. Echt concrete milieudoelen worden niet geformuleerd. Wil men komen tot een volwaardige transitie naar een duurzaam georiënteerde agro-ecologische landbouw, dan is er volgens de sp.a-fractie toch iets meer nodig. Het VLIF moet die projecten beoordelen op hun integrale duurzaamheid. De vraag rijst welk afwegingskader men daarvoor zal gebruiken.

De aandacht voor agrobiodiversiteit vindt mevrouw Robeyns zeer positief, net als het feit dat de minister de problematiek van de bijensterfte aanhaalt. Dat is niet alleen belangrijk op het vlak van biodiversiteit, maar het is ook een bedreiging voor diverse land- en tuinbouwteelten. Het lid kijkt uit naar het actieplan en de maatregelen die de minister ter zake zal nemen. Ze vraagt of er al een timing wordt vooropgesteld en of de minister dat in overleg of met betrokkenheid van de sector zal doen. Ook het voornemen van de minister om agro-ecologie gestalte te geven binnen de Vlaamse landbouwpraktijk vindt mevrouw Robeyns positief. Ze hoopt dat daar concrete beleidsdaden op zullen volgen.

Ook positief is het voornemen van de minister om werk te maken van de strijd tegen voedselverliezen en de voortzetting van de Europese programma's met betrekking tot schoolfruit, schoolmelk en de zorgboerderijen. Bij de bespreking van de begroting betreunde de sp.a-fractie dat daarop werd bespaard. Ze had zich er zorgen over gemaakt of er nog voldoende middelen zouden zijn om die belangrijke projecten voort te zetten. De minister heeft bevestigd dat die middelen er wel zijn. De spreker hoopt alleszins dat die er in de toekomst ook zullen blijven zijn.

Het moet mevrouw Robeyns van het hart dat de passage in de beleidsnota over het plattelandsbeleid mager is. De minister is verantwoordelijk voor het plattelandsbeleid, maar dat beleid is uiteraard een horizontale bevoegdheid. Er zou aandacht voor moeten zijn in de diverse beleidsnota's. Volgens het lid is dat op dit moment jammer genoeg niet het geval. Ze vraagt dat de minister erover zou waken dat ook de andere ministers aandacht zouden hebben voor plattelandsbeleid. Er wordt ook een aantal initiatieven ter versterking van de plattelandsgemeenten stopgezet. Het Plattelandsfonds gaat op in een investeringsfonds en de bestuurskrachtmonitor voor plattelandsgemeenten wordt niet meer voortgezet. De minister heeft ook aangekondigd de werking van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg te zullen evalueren, in het licht van de

gewijzigde omstandigheden. Evaluatie is uiteraard niet slecht, maar mevrouw Robeyns wil weten wat ze bedoelt met die gewijzigde omstandigheden. Wat is er precies gewijzigd en waarom is die evaluatie precies nu nodig?

De minister heeft het ook over het ontwikkelen van een effectief dorpenbeleid. In het regeerakkoord was er sprake van aangepaste dienstverlening, van de ondersteuning van het vrije initiatief en vrijwilligerswerk en van het wegwerken van plan- en regeloverlast voor verenigingen. Dat zijn natuurlijk ook bevoegdheden van andere ministers, maar in deze beleidsnota wordt daar alleszins niets meer over vermeld. Ook is het inhoudelijk niet echt duidelijk wat de minister bedoelt met het uitwerken van een dorpenbeleid. Het zijn natuurlijk de lokale besturen die dat in de praktijk zouden moeten doen. Welke rol zullen die lokale besturen ter zake krijgen?

Er komt een bundeling van onder meer het Plattelandsfonds in een investeringsfonds, maar uiteraard rekenen die vijftig gemeenten waaraan middelen van het Plattelandsfonds werden toegekend er in hun meerjarenplanning op dat die ondersteuning behouden blijft. De sp.a-fractie gaat ervan uit dat de minister erover zal waken dat dat ook gebeurt.

Over drie onderwerpen heeft mevrouw Robeyns niets of weinig gelezen in de beleidsnota, hoewel het lid ze in het verleden meermaals ter sprake heeft gebracht en ook de vorige minister van Landbouw er uitgebreid aandacht aan heeft besteed. Gaat er ter zake niets meer gebeuren? Zijn het geen prioriteiten meer voor de minister? Mevrouw Robeyns verwijst dan naar de korteketenverkoop. In het verleden is ter zake een strategisch plan opgemaakt. Mevrouw Robeyns vindt die korteketenverkoop heel belangrijk en heel zinvol, maar ze heeft daar niet meteen iets over teruggevonden. Ook het wijnbouwbeleid werd vroeger sterk in de verf gezet, maar mevrouw Robeyns vindt daar ook niet veel over terug in deze beleidsnota. Tot slot is er nog het terugdringen van het antibioticagebruik. Ook dat heeft ze niet onmiddellijk teruggevonden in de beleidsnota.

De heer *Bart Dochy* stelt vast dat de beleidsnota zeer evenwichtig is. De nota besteedt zowel de noodzakelijke aandacht aan het economische belang van de landbouw als aan de maatschappelijke inbedding ervan. Hij verwijst naar de aandacht van de minister voor het dorpenbeleid, het plattelandsbeleid en ondernemende vrouwen op het platteland. Hij wil weten hoe ze dat laatste daadwerkelijk wil implementeren.

Het zou volgens het lid zeer nuttig zijn om de kmo-portefeuille open te stellen voor de land- en tuinbouwers, hetzij via een gewone openstelling van de bestaande kmo-portefeuille, hetzij via het voorzien in een – weliswaar beperkt – noodzakelijk budget om dit ook voor land- en tuinbouwers mogelijk te maken. Om de mooie initiatieven van de Food Pilot te zien uitmonden in implementatie op het landbouwbedrijf, zou een bijdrage uit de kmo-portefeuille een belangrijke aanzet kunnen zijn voor mensen die initiatieven nemen op innovatief vlak.

De heer Dochy is blij met de aandacht voor de zeevisserij en de aquacultuur. Het stimuleren van de samenwerking tussen het VLIZ en het ILVO biedt ongetwijfeld kansen.

De komende vijf jaar zijn er volgens de spreker twee heel belangrijke uitdagingen voor de land- en tuinbouw. De eerste uitdaging betreft de markt en de economische omstandigheden. De minister wil de voorradige tools maximaal inzetten, enerzijds via contacten op Europees vlak en anderzijds via het oprichten van producenten- en brancheorganisaties. Dat is positief, want de impact op de markt van de Vlaamse, federale en Europese overheid is heel beperkt.

Bescheidenheid is nodig, de indruk mag niet worden gewekt dat de markt door de overheid kan worden gestuurd.

De tweede uitdaging heeft de overheid wat meer in de hand, toch in de toepassing en de uitvoering. De heer Dochy noemt IHD en PAS de belangrijke uitdaging voor de Vlaamse overheid om haar geloofwaardigheid ten aanzien van de landbouwsector aan te tonen. In de passage over het VLIF staat dat in het kader van de flankerende maatregelen voor de mensen die getroffen zijn door de PAS, maximale middelen van het VLIF zullen worden gebruikt. De manier waarop het VLIF wordt aangeboden aan de landbouwers zal worden hervormd, geschoeid op de nieuwe Europese leest met intekenperiodes met beperkte enveloppes. De projecten kunnen vrij worden ingediend, maar ze krijgen door een puntensysteem een waarde-categorisering.

De spreker vreest dat de projecten die in het licht van de PAS terecht extra punten zullen krijgen en hoog in de ranking zullen staan, een soort verdringings-effect zullen hebben ten aanzien van de projecten die niet door de PAS getroffen zijn, maar die de motor van het VLIF wel nodig hebben voor het stimuleren van hun bedrijf. Ongeveer 10 procent van de landbouwbedrijven is in de maximale versie potentieel onderhevig aan de PAS. 5 à 10 procent is een belangrijk aandeel van het totale aantal bedrijven, wat volgens het lid zal zorgen voor verdringing. De heer Dochy wil daarom weten of werd voorzien in de overheveling van de nodige middelen om de PAS te implementeren vanuit Leefmilieu naar het VLIF of de flankerende maatregelen.

De heer *Herman De Croo* stelt dat Vlaanderen een bijzondere landbouwsituatie kent. Er is maximum 550.000 hectare bebouwbaar areaal. Vlaanderen zit bovendien genepen tussen het Europese landbouwbeleid en de structuur van de landbouw in Vlaanderen.

Ook treffend is de verschuiving van de bevoegdheden, hervorming na hervorming. Een groot pakket is bij Leefmilieu terechtgekomen. Soms zijn er raakvlakken met Landbouw, soms tegenstrijdigheden. Eenmaal de zesde staatshervorming is afgewerkt, moet worden nagedacht over een hergroepering van de landbouwaangelegenheden, meent het lid. Zo niet krijgen we te maken met een minister die probeert om heel goed werk te leveren, maar die afhankelijk is van andere ministers.

Hij vindt het positief dat in de beleidsnota een goede beschrijving wordt gemaakt van de zaken waar Vlaanderen voor staat, het is een goede inventaris van alle problemen.

Een aantal zaken treffen de heer De Croo en hij zou graag weten hoe ze zullen evolueren. Een eerste zaak is de pachtwetgeving. 70 procent van het landbouwareaal wordt uitgebaat op basis van verpachting: langdurige verpachtingen, seizoensverpachtingen of getrukeerde verpachtingen. De hervorming van de pachtwetgeving zal volgens de spreker een belangrijk onderdeel van de commissiewerkzaamheden vormen.

Wat hem ook treft, is dat Vlaanderen een eigenaardige landbouwsector heeft. Er zijn amper 25.000 landbouwers en bijna 160.000 tewerkgestelden in de voedingssector. Er is duidelijk sprake van een verschuiving en een verstrengeling van deze activiteiten. Dierenwelzijn is een bevoegdheid van minister Weyts. De heer De Croo zou willen dat minister Weyts weet dat niet alle dierenuitbaters beulen zijn. Ze brengen hun levend kapitaal echt niet in gevaar. Minister Schauvliege moet daarover met minister Weyts overleggen, aldus het lid.

Een actueel probleem, het afschakelplan, wordt logischerwijs niet genoemd in de beleidsnota. Landbouwbedrijven kunnen uiteraard niet zonder elektriciteit. Er is een steunmogelijkheid en misschien een dubbele verzekering van de stroombevoorrading.

Recent is de vogelgriep weer opgedoken. Zullen pluimveetentoonstellingen nog kunnen plaatsvinden?

De loonwerkerij neemt een steeds grotere plaats in in onze landbouw, meent de heer De Croo. Dat brengt veel problemen allerhande mee zoals bereikbaarheid, capaciteit, aard van tewerkstelling, seizoensgebonden activiteiten enzovoort. Deze elementen zijn 'as such' niet in de nota opgenomen.

Veel mensen beschouwen de landbouw als een belevenis voor een zondagnamiddagexcursie. De politiek moet die mentaliteit proberen op te vangen, meent de spreker. Er zijn landbouwers die het veel moeilijker hebben dan men denkt. De heer De Croo heeft een eenvoudige definitie voor het landbouwbedrijf: de man is mecanicien en de vrouw kan met een computer omgaan. De evenwichten zijn belangrijk.

De heer De Croo vindt de visie van de minister over Flanders Agrofood Valley interessant, met de wisselwerking tussen de kleine territoria en de grote intensieve landbouwcultuur. De spreker wijst op de veranderingen in de landbouwpraktijk en haalt het voorbeeld aan dat Vlaanderen bijna meer gespecialiseerd is in de uitvoer van varkenssperma dan van varkensvlees. Traditioneel is er nog te veel aandacht voor een wat voorbijgestreefde visie op de landbouw, meent het lid. Daar moeten we voor opletten, in de mate dat Europa ons vrijheid van handelingen geeft.

De heer De Croo is verontrust door de erosieproblematiek. Er verdwijnen duizenden kilo's aarde per hectare, met modderoverlast tot gevolg. Als er geen middelen staan tegenover de te nemen maatregelen, komt er nooit een oplossing voor de erosieproblematiek. Dat lukt niet op vrijwillige basis, aldus de spreker.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij moet ook een vormende opleiding of een verjongingsfase inluiden. Er is al een tendens naar meer vennootschappen in de landbouw, die nog wordt geaccelereerd doordat men van een aantal fondsen wil of moet kunnen genieten. Er is een aantrekking van jonge landbouwers. Daartoe moet de overheid stabiliteit verzekeren, dus bedrijfszekerheid. Inzake prijszetting kan de minister weinig doen. Op dat vlak spelen er te veel andere factoren. Hoe dan ook, het aantal jonge landbouwers stijgt weer. De minister moet zorgen dat ze vorming kunnen genieten. Er moet misschien één landbouwuniversiteit komen. Voor het verzekeren van de stabiliteit voor de bedrijven zijn er volgens het lid een aantal zwaarden van Damocles die boven het hoofd van de jonge landbouwers hangen. De heer De Croo denkt dan bijvoorbeeld aan de natuurbezwaren, de habitatregels, de vergroening en de afbouw van de stikstof.

Volgens de heer De Croo blijkt uit het organigram van het beleidsdomein dat er bijna evenveel kleine diensten zijn als er ambtenaren zijn. Het is enorm complex, maar hij weet niet of het anders kan. De wil is wel aanwezig om het zo doorzichtig mogelijk te maken, en daarom is de spreker tevreden dat er over deze problemen op een positieve manier kan worden gediscussieerd.

Mevrouw *Sofie Joosen* zegt dat de beleidsnota op export en groei focust, maar daarnaast ook op nichemarkten en biologische productie. De spreker vraagt hoe de minister die twee in synergie met elkaar zal ontwikkelen zonder twee aparte sporen te laten ontstaan. De ene zet in op grootschalige teelt voor export en de niet of minder bewuste consument. De andere zet in op de bewuste consument,

die begrijpt dat eerlijke prijzen nodig zijn voor een gezonde Vlaamse landbouw. Mevrouw Joosen wil graag weten hoe de minister de Vlaamse landbouw als een geheel ziet.

Daarnaast vraagt het lid zich af of er geen ongelijkheid sluipt in het stimuleren van grootschalige bedrijven waarbij kleine landbouwbedrijven in de kou blijven staan. Ze wijst als voorbeeld op een maatregel die de voormalige minister van Landbouw vorig jaar wijzigde, waarbij de zoogkoeienpremie pas wordt uitgekeerd vanaf twintig dieren. Veel bedrijven vallen uit de boot, niet alleen biologische, maar ook kleine bedrijven die boeren volgens het conventionele model.

De biologische landbouw heeft heel wat zorgen, meent de spreker. Zo mag een landbouwer maximaal slechts 12.000 euro per jaar uit niet-landbouwactiviteiten halen. Het minimale brutobedrijfsresultaat afkomstig uit landbouwactiviteiten beknot de mogelijkheden. Een ander punt is de leeftijdsgrens voor de vestigingssteun. Starters in de biolandbouw zijn vaak al ouder dan veertig jaar.

Mevrouw Joosen vraagt hoe minister Schauvliege aandacht zal hebben voor de levensvatbaarheid van kleine landbouwbedrijven. Verder spreekt de minister over het opvolgen van het level playing field voor de biosector op Europees vlak. Is er sprake van een begunstigde situatie van buitenlandse biolandbouwers ten nadele van de Vlaamse, en waar ziet de minister mogelijkheden om in te grijpen?

Mevrouw *Lydia Peeters* stelt dat er tegenwoordig altijd wel iets is waar de landbouwsector mee wordt geconfronteerd. De vogelgriep die met argusogen moet worden gevolgd en het afschakelplan dat voor de landbouwers veel risico's kan inhouden. Daarnaast is er ook nog het noodweer dat voor problemen kan zorgen, de Russische boycot, de IHD's en PAS en het Mestactieplan. De landbouwsector wordt altijd wel met iets geconfronteerd en maakt zich daar dan ook zorgen over.

In strategische doelstelling 1 heeft de minister het over duurzame bedrijfsvoering. Er zijn volgens het lid verschillende positieve elementen opgenomen, en zij verwijst naar de verlaging van de vereiste minimale bedrijfsomvang als drempel voor het toekennen van de vestigingssteun. Ze wil graag weten of de minister daarover al iets concreet kan vertellen en welke normen ze daarvoor zal opleggen.

Voor de ondersteuningsmaatregelen zal de minister een olijsting maken van eventuele knelpunten en opportuniteiten, opdat de ondersteuning maximaal rendeert. Mevrouw Peeters vraagt of de minister daar al iets meer over kan zeggen, bijvoorbeeld over de termijn en wat de financiële ruimte zal zijn om die steun te verbreden.

Een ander punt dat te maken heeft met de bedrijfsvoering is de verzekering tegen noodweer en natuurrampen. In de vorige legislatuur is daarover een resolutie goedgekeurd. Het is heel belangrijk dat daar werk van wordt gemaakt en dat er dringend overleg plaatsvindt met de private verzekeringssector om vooruitgang te boeken in het dossier, stelt de spreker. Zo kan erop worden toegezien dat de polissen betaalbaar blijven voor de landbouwers.

De minister zegt dat de werking van het Landbouwrampenfonds moet worden geoptimaliseerd. Daar heeft mevrouw Peeters enkele vragen bij. Komt er een inkomensverzekering of een productverzekering of krijgen de landbouwers de keuze? Hoe zal ervoor worden gezorgd dat de landbouwers een minimum aan administratieve last hebben voor het indienen van een dossier? Zal de minister ervoor zorgen dat er voldoende geld in het fonds komt om alle rampen te dekken? Hoe zal ze maatregelen opleggen of kunnen garanderen dat landbou-

wers die worden geconfronteerd met een ramp, zo snel mogelijk hun geld krijgen?

Volgens mevrouw Peeters blijft de promotie van Vlaamse wijnen een probleem-punt. Wellicht is de sector nog altijd iets te kleinschalig om de nodige middelen daartoe zelf op te hoesten. Toch denkt mevrouw Peeters dat een dergelijk promotiebeleid zeer belangrijk is, zeker nu de sector zich steeds meer ontwikkelt.

Bij de invoering van het Vlaams Plattelandsfonds heeft de liberale fractie een aantal kritische bedenkingen geformuleerd, niet zozeer met betrekking tot de opzet, maar wel met betrekking tot de uitvoeringsmodaliteiten en zeker met betrekking tot de keuze van welke gemeenten op basis van welke criteria in aanmerking komen voor middelen uit het Plattelandsfonds. Het ging ook over een projectmatige ondersteuning. De voorwaarden waaraan moest worden voldaan, brachten bijkomende administratieve lasten met zich mee in plaats van een onmiddellijke extra meerwaarde te bieden.

Mevrouw Peeters heeft begrepen dat het Vlaams Plattelandsfonds zou worden overgeheveld naar het Gemeentefonds. Hoe zal dat concreet verlopen? Blijft de 8 miljoen euro beschikbaar voor de plattelandsgemeenten? Blijft men bij vijftig doelgemeenten?

Kan minister Schauvliege in verband met de Russische boycot iets meer vertellen over de inkomenssteun die aan de getroffen landbouwers kan worden gegarandeerd? De Europese Commissie gaat binnenkort beslissen of er een reductiecoëfficiënt moet worden vastgesteld. Mevrouw Peeters vraagt de minister om een stand van zaken en wil, indien mogelijk, weten hoe groot die reductiecoëfficiënt zal zijn.

Mevrouw *Sabine Vermeulen* acht het positief dat de Vlaamse visserij heel veel heeft ingezet op milieuvriendelijke vistechnieken met minder bodemberoering en een hogere energie-efficiëntie. Ook moet worden ingezet op de verhoging van de selectiviteit. Dat is zeker nodig met het oog op de aanlandingsplicht vanaf 2015. De sector blijft zich inzetten om de Vlaamse visserij te verduurzamen, aldus mevrouw Vermeulen. Zo werd onder meer een convenant gesloten met natuurverenigingen en reders. Volgens mevrouw Vermeulen betreurt Natuurpunt, dat partner is binnen het convenant voor duurzame visserij, dat minister Schauvliege in de beleidsnota niet verwijst naar het convenant. Minister Schauvliege zal eerst het actieplan Vistraject evalueren om te zien of er verdere stappen moeten worden ondernomen. Nochtans zijn Natuurpunt en ook de Rederscentrale volgens het lid vragende partij voor een hernieuwing en update van het convenant.

Het actieplan Vistraject is ondertussen opgesteld, maar nu moet de uitwerking ervan volgen. De doelstellingen van het convenant zouden binnen dat kader moeten worden aangepast. En er zijn ook andere partners die zouden willen toetreden tot het convenant, onder andere WWF. Is minister Schauvliege alsnog bereid om in te gaan op de vraag van de andere partners van het convenant naar een update en betere afstemming op de nieuwe doelstellingen?

De partners van het convenant geven, aldus mevrouw Vermeulen, ook aan dat de bestrijding van afval op zee erin zou moeten worden opgenomen. Minister Schauvliege stelt in de beleidsnota dat zij meer wil inzetten op gezonde ecosystemen en visbestanden, onder meer door het vermijden en opruimen van afval in het maritieme milieu. Onder meer door de grote aandacht van de media dringt de omvang van het afvalprobleem en van de nadelige effecten op de Noordzee en kustwateren langzaam maar bij de burgers en de gebruikers van de zee. Naast het Fishing for Litter-project, waarbij vissers gevangen afval aan

land terugbrengen, bestaan er nog andere initiatieven. Mevrouw Vermeulen noemt de Ecoduikers, HealthySeas, de baggersector met Dredging, Environmental and Marine Engineering en het directoraat-generaal Leefmilieu. Allemaal willen ze streven naar een vermindering van het afval op zee. In welke mate worden al deze projecten op elkaar afgestemd? Slaan zij hiervoor de handen in elkaar of werkt elk apart in de strijd tegen afval op zee? Hoe denkt de minister zelf deze doelstelling te verwezenlijken? Zal zij hiervoor bijkomende partners zoeken of ziet zij meer heil in een intensifiëring van de huidige lopende projecten?

Mevrouw Vermeulen merkt op dat de visserij niet apart vermeld staat in de beleidsnota, en de doelstellingen dus op verschillende plaatsen gezocht moeten worden.

Wat betreft de operationele doelstelling 1.1 'Instroom en verjonging van bedrijfsleiders' geeft minister Schauvliege volgens de spreker terecht aan dat het een grote uitdaging wordt om goed opgeleide jongeren en starters te vinden om de toekomst van de Vlaamse visserij te verzekeren. Het Fonds voor Scheepsjongeren probeert een generatie warm te maken voor de sector, maar er zijn kapers op de kust, aldus mevrouw Vermeulen, zoals de baggeraars en de toeristische sector. Vooral bij de omschakeling naar nieuwe duurzame vistechnieken blijkt de zoektocht naar personeel problematisch, waardoor opleiding en begeleiding aan boord een steeds belangrijkere rol spelen. Worden er acties ondernomen om meer jongeren uit het binnenland kennis te laten maken met de studierichting visserij? Heeft de minister zicht op de effectieve doorstroom en tewerkstelling in de visserij van afgestudeerden aan maritieme of visserijopleidingen?

Een andere belangrijke uitdaging voor de sectorontwikkeling is volgens mevrouw Vermeulen de ouderdom van de vloot. Zo loopt de gemiddelde leeftijd van de schepen ondertussen op tot 25 jaar. Vooral de romp van de vaartuigen is verouderd. Tot voor enkele jaren werd er nog aan motorvernieuwing gedaan, maar dat is stilaan afgebouwd. De vissersvloot is de laatste jaren sterk afgebouwd en een verdere inkrimping van de vloot zou kunnen leiden tot het volledig verdwijnen van onze visserijsector. Mevrouw Vermeulen wil graag weten op welke manier het beleid zal kunnen anticiperen op een verder krimpende visserijvloot.

De spreker merkt op dat in operationele doelstelling 2.3 staat dat nichemarkten de aandacht krijgen die ze verdienen. Ze wil er de aandacht van mevrouw Robeyns op vestigen dat de korte keten wel vermeld staat in de beleidsnota. Er wordt gezegd dat in de korte keten de promotionele ondersteuning van VLAM verder zal worden gesteund en de bestaande initiatieven en alternatieve verkoopkanalen verder zullen worden uitgebouwd.

Mevrouw Vermeulen is ervan overtuigd dat de toekomst van een duurzame visserij ook deels ligt in het opzetten van zo kort mogelijke ketens met rechtstreekse verkoop, want rechtstreekse vermarkting van de eigen productie heeft het voordeel dat er geen bemiddelingskosten zijn en dat het gegenereerde inkomen in zijn geheel voor de visser is. Er bestaat nu onder meer al een coöperatieve die vispakketten verkoopt, naar analogie met de wekelijkse groente- en fruitpakketten. Deze coöperatieve biedt bijgevolg een afzetmarkt voor delen van de vangst die geschikt zijn voor menselijke consumptie maar eigenlijk niet-doelsoorten zijn. Mevrouw Vermeulen verwijst naar een recent bericht van de North Sea Chefs, de reders en de groothandel dat ook zij een coöperatieve vennootschap zullen oprichten die minder bekende vis en bijvangst zal verkopen. Er zijn nu ook al vissers die zelf een winkel opstarten of zelf een restaurant uitbaten om zo de korte keten en de rechtstreekse verkoop te stimuleren. Ze hebben echter het probleem dat ze hun vis eerst aan de visveiling moeten aanbieden en dan moeten terugkopen voor ze de vis in hun eigen winkel

kunnen leggen. Mevrouw Vermeulen vraagt in welke mate de minister met haar beleid de visserijsector ondersteunt in de uitbouw van een korte keten en in welke mate kansen worden geboden tot verbreding van de visserijsector. Kunnen potentiële verbreders hiervoor een beroep doen op professionele omkadering en advies? Is het een te onderzoeken optie om een label in te voeren in de korte keten met bijvoorbeeld de naam 'erkend duurzaam visverkooppunt', naar analogie met het label 'erkend verkooppunt hoeveproducten', om de korte keten in de visserij te stimuleren?

Met betrekking tot doelstelling 5.4 'Innovatie aquacultuur' merkt mevrouw Vermeulen op dat Europa en Vlaanderen steeds meer investeren in de ontwikkeling van duurzame aquacultuur, die de groeiende vraag naar visproducten deels moet opvangen. Voor het eerst zorgt gekweekte vis voor meer dan de helft van de wereldwijde visconsumptie. Toch staat Vlaanderen achteraan het Europese lijstje op het vlak van productie van duurzame aquacultuur. Vlaanderen beschikt over kennis- en onderzoeksinstellingen met internationale erkenning, maar ziet dat op dit moment nauwelijks vertaald in lokale productie. Het Vlaams Aquacultuurplatform, dat de sector moet aansturen, werd in september 2012 opgericht en begint nu vruchten af te werpen binnen deze innovatieve en hoogtechnologische nieuwe sector. Er zijn ondertussen al drie geplande en lopende aquacultuurprojecten die overheidssubsidies ontvangen. Vooral het Aqua4c-project met de omegabaars noemt het lid lovenswaardig. De combinatie met de serreteelt getuigt van een zeer duurzame aanpak. Ze hoopt dat in deze sector het ontwikkelingspotentieel verder kan worden benut en de vermarktingsstudies positief evolueren.

Aangezien de middelen voor aquacultuur vanuit hetzelfde financieringsinstrument komen als die voor de visserij, moeten deze ter beschikking gestelde middelen op een zeer adequate manier aangewend worden. Daarom vraagt mevrouw Vermeulen hoe de minister aquacultuur echt zal uitbouwen, zodat het stadium van gesubsidieerde projecten kan uitgroeien tot een economische speler op de markt.

Tot slot heeft de spreker een opmerking over doelstelling 6.2 over administratieve vereenvoudiging. Mevrouw Vermeulen juicht de doelstelling toe, want de reders geven zelf aan dat hun volgende personeelsaanwerving een secretaresse met zeebenen zal moeten zijn, als ze alle noodzakelijke administratie zal moeten uitvoeren. De implementatie van het elektronisch logboek zou te kampen hebben met software- en hardwareproblemen. Mevrouw Vermeulen vraagt of de minister daarvan op de hoogte is. Of zijn deze problemen ondertussen van de baan, zodat een succesvolle implementatie de papieren logboeken volledig kan vervangen?

De minister stelt dat voor de visserij te complexe regels zullen worden geschrapt. Welke regels bedoelt de minister? Welke winsten verwacht de minister daarmee te bereiken? Zijn het regels die de minister kan laten schrappen tegen de achtergrond van de sterk gestuurde Europese regelgeving voor visserij?

De heer *Jos De Meyer* wil minister Schauvliege feliciteren met de beleidsnota. Er is terecht aandacht voor vele sectoren, vele segmenten en vele niches, maar het essentiële blijft volgens het lid dat de landbouw- en visserijsector een economische sector is. Het idee van Flanders Agrofood Valley geeft daar de nodige aandacht aan.

Voor de heer De Meyer zijn er drie essentiële elementen: het VLIF als motor voor de sector, het ILVO en alles wat betreft toegepast wetenschappelijk onderzoek voor de sector en VLAM voor de afzet in het binnen- en buitenland.

De leefbaarheid van de sector is een van de elementen die de minister onderstreept, stelt de spreker. Er wordt terecht bijzondere aandacht gevraagd voor Boeren op een Kruispunt. De heer De Meyer vraagt, gezien de acute situatie, bijzondere aandacht voor de varkenshouderij. De financiële situatie voor sommige bedrijven wordt onhoudbaar. De heer De Meyer vraagt daarom aan de minister om een extra inspanning te leveren.

Hij is het eens met de heer Dochy en de heer De Croo over het flankerend beleid, de IHD en de PAS. Tot slot vraagt hij aandacht voor de landbouwadministratie, wat een kleine administratie is. Alle administraties moeten besparen, maar voor een kleine is dat veel problematischer dan voor een zeer grote. Het dossier over de afhandeling van de VLIF-dossiers onderlijnt dat, besluit de heer De Meyer.

Mevrouw *Danielle Godderis-T'Jonck* gaat in op de zorgboerderijen. De minister zal vanuit het welzijnsperspectief de zorgboerderijen verder mee ondersteunen in samenwerking met de minister van Welzijn en overleg opstarten met de minister van Onderwijs in het kader van schoolvervangende trajecten. De zorgboerderijen hebben in de loop der jaren duidelijk hun plaats verworven. Ze blijven in de eerste plaats een initiatief van het beleidsdomein Landbouw. In een aangepast besluit van de Vlaamse Regering werden onder andere enkele aanvullingen gedaan aan de zorgboerderijenregeling, zoals de overstap naar een gebruiksvriendelijke, elektronische dossierbehandeling via het e-loket waarbij dossiers efficiënter kunnen worden opgevolgd. Uiteraard zijn er beleidsmatig nog steeds verbeteringen mogelijk. Mevrouw Godderis-T'Jonck vraagt of de minister al meer concrete zaken kan toelichten over de toekomst van de zorgboerderijen. Liggen er binnen de permanente werkgroep met de andere domeinen al plannen op tafel met betrekking tot de evolutie naar meer professionele zorgvormen of de uitbreiding van de doelgroepen?

In de lente van 2014 trokken de Vlaamse vissers aan de alarmbel over de praktijken van een gedeelte van de Nederlandse vloot die, uitgerust met de pulskortetechniek, op korte termijn gigantische vangsten binnenhaalde en druk zette op de visquota in de Noordzee, schetst het lid. De pulskortetechniek is een experimentele methode, mee ontwikkeld door het ILVO, waarbij de vis door elektrische impulsen van de bodem wordt opgeschrikt en in de netten wordt gevangen. Deze techniek zou een meer duurzame manier van vissen betekenen wegens de beperkte bodemberoering. Bij veel Vlaamse vissers bestaat echter ongerustheid over de gevolgen van de visserijtechniek op het welzijn en de kwaliteit van de vis, onder meer voor platvis. Deze ongerustheid hield Nederland alvast niet tegen om extra pulsllicenties te vragen voor zijn vloot. Tijdens een overleg met de Nederlandse minister voor Visserij werd afgesproken om meer wetenschappelijke gegevens uit te wisselen over deze manier van vissen en de garantie dat onder geen beding het quotum zou worden overschreden.

In het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota staat dat, in het kader van het hervormd gemeenschappelijk visserijbeleid, de nood bestaat om over te schakelen naar meer duurzame en selectieve visserijtechnieken. Bovendien wordt gepleit om te ijveren voor gelijke visvoorwaarden voor de Europese vloot. Mevrouw Godderis-T'Jonck vraagt of de minister meer duiding kan geven over de evolutie in de wetenschappelijke gegevens over het gebruik van de pulstechniek. Zijn die voldoende geruststellend om, in overleg met de reders, meer licenties te verkrijgen voor pulsvisserij in Vlaanderen? Kan er voor platvis een licentie worden verstrekt? Zal de minister, in het streven naar gelijke visvoorwaarden in de ganse Europese Unie, meer duidelijkheid, argumentatie en een globale aanpak vragen van de Europese Commissie over het gebruik van de pulstechniek? Met Nederland werd afgesproken om wetenschappelijke gegevens uit te wisselen. Ze vraagt de minister hoe deze wetenschappelijke uitwisseling gebeurt en waaruit ze bestaat.

De heer *Johan Verstreken* zegt dat de visserijsector het bijzonder heeft gewaardeerd dat de minister vorige week het startschot van De Week van de Smaak aan zee heeft gegeven.

De visserijsector is een bijzonder kleine sector, maar geen onbelangrijke. Het is belangrijk om de sector de nodige aandacht te blijven geven. Visserijscholen kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Het is volgens het lid goed om af te stemmen met de minister van Onderwijs zodat er een nieuwe instroom van leerlingen kan komen. De heer Verstreken verwijst nog naar het Koninklijk Werk IBIS, een school voor leerlingen die het niet altijd gemakkelijk hebben en waar positieve initiatieven gebeuren met mensen die stappen voorwaarts zetten.

De heer Verstreken had ook graag iets vernomen over de samenwerking tussen de vismijnen. In Oostende komt er een nieuwbouw voor de vismijn. Hoe is de financiële situatie en wordt er samengewerkt tussen de drie Vlaamse vismijnen? De vorige minister-president, Kris Peeters, heeft hiervoor het licht op groen gezet. Samenwerken is belangrijker dan elkaar beconcurreren, stelt de spreker.

Ook de quota moeten goed worden opgevolgd. Eind december zal er meer geweten zijn. Ook het ILVO en het VLIZ zijn zeer belangrijk en moeten goed worden opgevolgd.

Universiteiten kunnen volgens de heer Verstreken ook een belangrijke rol spelen. Ze doen onderzoek en ontwikkelen aquacultuur in het buitenland, maar waarom is het zo moeilijk om dat ook bij ons te ontwikkelen? Er is aquacultuur voor zoetwater, maar er zijn ook mogelijkheden voor zeewater en voor de achterhavens. Samen met de kustvisserij wordt er ingespeeld op de nieuwe mogelijkheden van het Maritiem Ruimtelijk Plan. Ook dat aspect zal het lid opvolgen.

De heer *Stefaan Sintobin* heeft gehoord dat verschillende collega's de landbouw economisch belangrijk vinden. Voor het Vlaams Belang is dat een vanzelfsprekendheid. Een maatschappij kan niet zonder voedsel en dus niet zonder landbouw. Wanneer er iets gebeurt in de landbouw zoals de uitbraak van vogelgriep, wordt dat in de media vaak overdreven. De landbouwsector in zijn geheel wordt dan met de vinger gewezen en het verleden heeft bewezen dat dat niet altijd terecht is.

De heer Sintobin kijkt regelmatig naar PlattelandsTv, waar op een schitterende manier aan de landbouwsector bekendheid wordt gegeven en waar de landbouwsector op een bevattelijke manier aan de burger wordt voorgesteld. De heer Sintobin vraagt of het niet mogelijk is dat Vlaanderen hierin participeert. Hij vraagt ook aan de minister om in de media kort op de bal te spelen wanneer er iets gebeurt, omdat een aantal journalisten toch wel heel wat onwaarheden over de landbouw schrijven.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij staat niet op zich. Er is een soort wisselwerking met bijvoorbeeld het beleidsdomein Toerisme. In de vorige legislatuur was er sprake van een actieplan om streekproducten in het buitenland te promoten. Er was toen een beetje discussie tussen Kris Peeters en Geert Bourgeois over wie eigenlijk de leiding had van het project. Er is niets meer over gehoord en blijkbaar is het dus bij een vaag idee gebleven. Zal dat idee nog worden uitgevoerd? Hoe ziet de minister de samenwerking met het beleidsdomein Toerisme?

Armoede op het platteland is heel belangrijk, een echte uitdaging voor de volgende jaren, meent het lid. Ook daar zijn er synergieën tussen de beleidsdomeinen Landbouw en Welzijn.

Ook het landbouwonderwijs heeft betrekking op meerdere beleidsdomeinen. De vraag van de heer Sintobin is hoe de minister de komende vijf jaar de zaken die verschillende beleidsdomeinen overlappen, zal aanpakken.

Een beleidsdomein dat tijdens de vorige legislatuur het stokpaardje was van de heer Sintobin, is Dierenwelzijn. Zijn fractie was net als CD&V voorstander om Dierenwelzijn onder te brengen bij Landbouw. Dat is niet gebeurd. Nochtans heeft Dierenwelzijn een impact op de landbouwsector. Hoe zal de minister dat concreet aanpakken? De heer Sintobin hoopt dat dit gebeurt in overleg met de minister van Dierenwelzijn. De landbouwsector en de landbouworganisaties zijn vragende partij dat er op zijn minst binnen landbouw overleg plaatsvindt over Dierenwelzijn.

De heer Sintobin is altijd voorstander geweest van het samengaan van biologische landbouw en gangbare landbouw. Vroeger stonden beide diametraal tegenover elkaar. Intussen hebben beide groepen elkaar gevonden, in die zin dat ze elkaar aanvullen. De heer Sintobin weet echter dat het aanbod bio niet voldoet aan de vraag. Er moeten heel wat biologische producten uit het buitenland worden ingevoerd. Hij vraagt de minister dan ook om daar een tandje bij te steken.

De heer Sintobin vraagt zich af hoe de minister stadslandbouw concreet wil realiseren. Beperkt zich dat tot een aantal volkstuinjes in de stad of worden er concrete initiatieven genomen? Het lid verwijst naar een fenomenaal project in Montreal. Daar stonden vrij ruime serres van een tuinbouwbedrijf op het dak van een appartementsgebouw. De heer Sintobin was onder de indruk van het succes van dat project. Zal de minister ook dergelijke initiatieven nemen of zit men nog in de studiefase?

Door de Russische boycot gaat men op zoek naar nieuwe markten, maar dat is niet evident op korte termijn. Er zijn wel verregaande onderhandelingen die bijna zijn afgerond met de Verenigde Staten en Canada. De heer Sintobin wil weten of er nog andere initiatieven zijn via VLAM voor het verkennen van nieuwe markten.

Ook voor de heer Sintobin blijft het een uitdaging voor het Vlaams landbouwbeleid om een evenwicht te vinden tussen de schaalvergroting en de familiale landbouw. Alle fracties in de commissie zijn ook in het verleden altijd op een of andere manier verdediger geweest van de familiale landbouw. Het is echter niet evident om te omschrijven wat familiale landbouw precies is, stelt de spreker. Is een immens groot landbouwbedrijf dat in familiehanden is, al dan niet een familiaal bedrijf? Die discussie is al vaak gevoerd, aldus de heer Sintobin, en men is er nog altijd niet uit.

Het Vlaams Belang staat heel kritisch ten aanzien van de Europese Commissie, vooral dan wat betreft haar reactie op de crisis in de varkenssector. De heer Sintobin ondersteunt het pleidooi om die crisis te bestrijden met algemene middelen.

De spreker pleit namens zijn fractie voor een level playing field. In het verleden waren er een aantal dossiers waarbij Europese landen elkaar beconcurreren. Vlaanderen heeft een aantal heel zware milieumaatregelen die een impact hebben op de landbouw. Hetzelfde geldt voor dierenwelzijn. De heer Sintobin verwijst naar de biggencastratie, de nertsenkwekerij enzovoort. Door een Vlaams verbod is het probleem niet opgelost, want het verhuist gewoon van het ene Europese land naar het andere. Vlaanderen moet niet, zoals in het verleden vaak het geval was, altijd de eerste willen zijn om bepaalde maatregelen te nemen. De heer Sintobin is ervan overtuigd dat Vlaanderen de afgelopen decennia heel wat maatregelen heeft genomen op het vlak van milieu en dierenwelzijn. Hij pleit er

dus voor dat de minister maximale inspanningen doet om te streven naar een level playing field.

Het ketenoverleg is een lang aanslepend dossier, stelt de heer Sintobin. De minister van Landbouw wil de kar niet trekken. Dat begrijpt hij, maar iemand moet het wel doen. De verschillende actoren staan tegenover elkaar. Al tien jaar lang wordt naar het federale Prijzenobservatorium verwezen, maar er is nooit iets van gekomen. Er moet op een structurele manier overleg worden gepleegd met de federale overheid. De heer Sintobin wijst op een groot pijnpunt voor de landbouw: de consumenten willen veilige, kwaliteitsvolle producten, maar willen er niet meteen een correcte prijs voor betalen, ook omdat ze niet weten hoe de prijs tot stand komt. De Vlaamse Regering moet via het ketenoverleg of het Prijzenobservatorium de consument ervan overtuigen dat een goed, veilig en kwaliteitsvol product een correcte prijs verdient.

De heer Sintobin besluit met twee opmerkingen over visserij. Er werd altijd gezegd dat er voor compensatie zou worden gezorgd voor de aanlandingsplicht. In hoeverre zal die er komen, administratief en financieel? Europa vraagt aandacht voor de veiligheid van het personeel op de schepen. Neemt de minister daarvoor concrete initiatieven?

De link tussen het concept Flanders Agrofood Valley en de diverse stakeholders van het platteland, wordt volgens minister *Joke Schauvliege* op verschillende plaatsen in de beleidsnota toegelicht. De operationele doelstelling 4.5 maakt de analyse dat de open ruimte in Vlaanderen schaars is en dus optimaal moet worden benut door verschillende aspecten naast elkaar en boven elkaar te laten bestaan. In dat verband zijn er vijf ruimtelijke projecten geselecteerd die bedrijfsvoering combineren met een kwalitatieve wisselwerking met het landschap. Het gaat over pilootprojecten 'Productief Landschap' die door het ILVO en het Atelier Vlaams Bouwmeester zijn opgestart en waarvan volgens de minister binnenkort de eerste resultaten zichtbaar zullen zijn.

De minister verwijst ook naar strategische doelstelling 7 die handelt over het plattelandsbeleid en de multifunctionaliteit van het platteland. Op het platteland moet de omgevingskwaliteit worden verbeterd, waarbij ook economische en sociale aspecten mee in rekening worden gebracht. In het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling voor de periode 2015-2020 zitten maatregelen die werken aan een fraai platteland met een leefbare landbouw. Het aspect is ook opgenomen in de beleidsnota Omgeving en wordt daarin sterker uitgewerkt. Het is belangrijk dat op het platteland in de open ruimte de hoofdbestemming landbouw voldoende wordt gerespecteerd, stelt de minister.

Het belang van de aandacht voor jonge landbouwers wordt volgens de minister door heel veel commissieleden gedeeld. In het kader van de pachtwetgeving en de eventuele wijzigingen zal de minister alle stakeholders horen en alle noden en vragen in kaart brengen, om de pachtwetgeving nog beter af te stemmen op jonge landbouwers. Maar daarnaast worden ook de landeigenaars, de notarissen en de administraties gehoord, om een zo breed mogelijk gedragen voorstel te formuleren. Hoe dat wordt aangepakt, zal afhangen van de bevraging en volgens de minister kan ook het parlement in dat kader nuttig werk verrichten.

Voor jonge landbouwers is niet alleen de pacht van belang, benadrukt de minister, maar ook de directe steun. De Europese basisverordening reguleert de directe inkomenssteun aan de landbouwers en stelt budgettaire plafonds in voor de steunstelsels. Europa biedt aan de lidstaten de mogelijkheid om initiatieven te nemen voor de jonge startende landbouwers, maar beperkt tot maximaal 3 procent van de directe steun. Vlaanderen heeft er heel uitdrukkelijk voor gekozen om tot dat maximum te gaan. Met de term 'gratis betalingsrechten' wil de

minister benadrukken dat de betrokken jonge landbouwers niet hoeven te betalen om deze betalingsrechten in bezit te krijgen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Europese regeling voor de melkquota.

Ook over alternatieve bedrijfsvormen en financieringsvormen werden vragen gesteld. De gezinsrekening en de bedrijfsrekening kunnen niet altijd juridisch van elkaar worden gescheiden in landbouwbedrijven. Dat kan volgens de minister grote gevolgen hebben. Wanneer een bedrijf in financiële moeilijkheden komt, kan het volledige gezinspatrimonium worden meegesleurd.

Heel wat landbouwbedrijven maken nog gebruik van de forfaitaire regeling. In het kader van de professionalisering van de landbouw is heel veel aandacht geschonken aan een goede boekhouding en aan de juiste vennootschapsvorm. Die zaken wil de minister volop promoten en in de verf zetten. In de beleidsnota staat dat er in subsidies wordt voorzien voor het inwinnen van bedrijfseconomisch advies.

Het adviessysteem KRATOS omvat negen modules waarvan twee modules focussen op bedrijfseconomische aspecten van de land- en tuinbouw, namelijk de module ondernemingsplan en de module bedrijfseconomisch advies. KRATOS heeft niet tot doel om de omvorming te stimuleren van land- en tuinbouwbedrijven naar een vennootschap. Binnen de twee modules is er wel ruimte om landbouwers te adviseren over de relevante vennootschapsvormen.

Landbouwers kunnen via KRATOS ook worden geadviseerd bij het nemen van risicovolle beslissingen. Binnen de module ondernemingsplan kan aandacht besteed worden aan onder meer investeringen en marketingstrategieën. Binnen de module bedrijfseconomisch advies kunnen landbouwers advies krijgen over de beslissingen die nodig zijn om de bedrijfsvoering te verbeteren.

De overdracht van een deel van de budgettaire middelen van de eerste naar de tweede pijler van het GLB, maakt deel uit van de beslissingen die door de vorige Vlaamse Regering werden genomen. De overgehevelde middelen moeten worden toegewezen aan de tweedepijlermaatregelen waar landbouwers de rechtstreekse begunstigde van zijn, beklemtoont de minister. De verdeling van het budget zal gebeuren op basis van de noden die deze maatregelen hebben, dus in functie van hun succes, aldus de minister.

Volgens de heer Engelbosch maakte risicobeheer nog geen deel uit van PDPO II. Dat mocht ook niet van Europa, bevestigt de minister. In PDPO III kan dat wel. Daar wordt nu een budget voor uitgetrokken.

In de beleidsnota staat dat er een crisismanagementdraaiboek zal worden opgesteld. Dat draaiboek moet ervoor zorgen dat alle mogelijke scenario's in kaart zijn gebracht wanneer zich een crisis voordoet. Voor elk van deze scenario's wordt beschreven welke acties er moeten worden opgestart en welke actoren moeten worden betrokken. Er bestonden heel wat draaiboeken voor plotse slechte weersomstandigheden, rampen en voedselveiligheid maar er bestond nog geen draaiboek voor zaken zoals de huidige Ruslandboycot. Daar werd snel op ingespeeld, maar het is volgens de minister aangewezen om alles nog eens te overlopen.

De plattelandsprojecten zoals bedoeld in operationele doelstelling 7.2 behoren tot de maatregel omgevingskwaliteit van PDPO III en die maatregel heeft diverse begunstigden zoals gemeenten, provincies, vzw's, stichtingen en publiekrechtelijke rechtspersonen. Individuele landbouwers zijn geen begunstigde. De invulling van projecten zal moeten passen binnen de provinciale plattelandsbeleidsplannen

die uitgewerkt worden. De minister veronderstelt dat men op dat niveau goed weet wat de noden zijn in een bepaald gebied.

Het lijkt de minister evident dat het VLIF niet de basis kan zijn voor een landbouwmodel. Het is een ondersteuningsmechanisme ten bate van het landbouwmodel. Het visietraject waar de heer Engelbosch naar verwijst, bestaat nog altijd. Het ViA-traject 'Naar een transformatie van het Vlaams landbouw- en voedingssysteem' loopt verder met diverse spelers in de landbouwketen. De minister wil daar zeker op verder bouwen en nagaan hoe nieuwe businessmodellen een kans kunnen krijgen.

De vzw Boeren op een Kruispunt is belangrijk, beaamt de minister. Boeren op een Kruispunt heeft nu al dossiermatig contact met verschillende diensten zoals de VLM, ALV, VMM, AMV, FAVV, de Inspectie van Financiën, de Sociale Inspectie, het OCMW en de VDAB, Eandis en Infrac, mutualiteiten en fondsen sociale verzekering, CAW en Tele-Onthaal enzovoort.

Het is wenselijk dat de overheidsdiensten en de betrokkenen bij de eerste indicaties van problemen informeren over de mogelijkheid van bijstand door Boeren op een Kruispunt. Omgekeerd moet er een vlotte communicatie zijn en moeten er oplossingen worden gezocht voor individuele problemen. De minister is ervan overtuigd dat Boeren op een Kruispunt schitterend werk levert, dat ten volle moet worden ondersteund.

De Vlaamse Regering heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om niet te betuttelend te zijn voor het ketenoverleg en kansen te geven aan het vrije initiatief, stelt de minister. Ze is van mening dat initiatieven vanuit het veld moeten kunnen groeien en de overheid niet de ambitie moet hebben om het over te nemen. Als ze zou merken dat de zaken niet goed lopen en dat er fouten gebeuren, kan ze natuurlijk wel bekijken wat ze kan doen en welke oplossingen er kunnen zijn. Haar beleid zal er ook op gericht zijn om brancheorganisaties te ondersteunen die zich aanbieden, maar die zijn er vandaag nog niet.

De landbouwbeleidsvereenkomsten kunnen volgens de minister zeker een meerwaarde bieden, vooral in situaties waarbij de overheid de sector voor bepaalde aspecten van het beleid meer wil responsabiliseren en waarbij het de sector zelf verantwoordelijkheid laat nemen.

Landbouwbeleidsvereenkomsten kunnen bijdragen tot heldere en transparante afspraken, goede communicatie en duidelijke afspraken over controle. Als de overeenkomsten niet worden uitgevoerd, kan daaraan een sanctie worden verbonden. De overeenkomsten kunnen worden gebruikt voor heel veel situaties. De minister heeft goede ervaringen met bijvoorbeeld de milieubeleidsvereenkomst over de aanvaardingsplicht voor autobanden of de milieubeleidsvereenkomst over de vermindering van bepaalde emissies afkomstig van installaties van elektriciteitsproducenten.

Er werd de minister gevraagd of ze er bij haar federale collega van Landbouw, Willy Borsus, op wil aandringen om werk te maken van een fair prijzenbeleid. Dat dossier zit volgens minister Schauvliege op het snijvlak van Europese, federale en gewestelijke bevoegdheden. Uiteraard moeten er daarover goede afspraken worden gemaakt. De Vlaamse en de federale overheid moeten hun krachten bundelen.

In een aantal sectoren is het gebruik van termijnmarkten al gangbaar om zich in te dekken tegen marktrisico's. Dat is het geval voor granen, varkens en aardappelen. Voor de sector varkensvlees heeft Vlaanderen pilootprojecten ondersteund om het gebruik van termijnmarkten ingang te doen vinden.

Ondertussen worden er in het voorlichtingsprogramma ook opleidingen opgenomen om landbouwers hierin wegwijs te maken.

Een tweede aspect is dat landbouwers ook concurrenten zijn van elkaar. Het mededingingsrecht bepaalt dat concurrenten zelfstandig actief op de markt moeten zijn en dat zij geen prijsafspraken mogen maken. Als er sprake is van samenwerking binnen één producentenorganisatie en de coöperatie is eigenaar van het product, geldt die beperking niet.

Ook producentenorganisaties mogen onderling geen mededingingsbeperkende afspraken maken. Zij moeten als concurrenten van elkaar zelfstandig marktgedrag hebben. Wanneer ze zich echter verenigen in een erkende unie van producentenorganisaties wordt opnieuw heel wat mogelijk. Sinds begin 2014 is er een besluit van de Vlaamse Regering dat de erkenning van producentenorganisaties en unies van productenorganisaties en brancheorganisaties mogelijk maakt voor alle landbouwsectoren.

Door kleine familiale bedrijven te laten samenwerken in een producentenorganisatie zullen zij ook sterker staan op de markt en kunnen zij meer marktmacht verkrijgen, stelt de minister. Dat systeem bestaat al veel langer voor de sector groenten en fruit en voor zuivel. Die samenwerking is positief. De minister hoopt dat er ook andere initiatieven komen.

Een derde punt is dat de uitwisseling van informatie belangrijk is. Dat kan ook efficiëntieverbeteringen opleveren. Informatieasymmetrie kan erdoor worden verholpen, zodat markten efficiënter worden. Via de vernieuwde website van het Departement Landbouw en Visserij wordt marktinformatie gepubliceerd van representatieve prijzen voor melk en zuivelproducten, runderen en kalveren, varkens en biggen, braadkippen, eieren, granen, groenten en fruit. Voor runderen gaat het specifiek om runderkarkassen, levende runderen, kalveren en de BVK Index. Voor varkens betreft het prijzen van slachthuizen, varkenskarkassen en biggen, prijsevoluties van de Meatindex, prijsevoluties van de vleeswarenindustrie, Meatindex Anderlecht-Nederland, termijnmarkt en voederprijzen van BEMEFA. Dat wordt aangevuld met informatie uit het Europese beheerscomité. Er worden ook driemaandelijks zuivelbarometers gepubliceerd. Er wordt ook aan gewerkt om die informatie voor andere sectoren beschikbaar te maken, geeft de minister mee.

Volgens de heer Engelbosch moeten de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd worden, maar hij mist een kader voor vrijwillige natuurontwikkeling. Dat onderdeel wordt uitvoerig uitgewerkt in de beleidsnota Omgeving, stelt de minister. Er is effectief een kader voor vrijwillige natuurontwikkeling, dat de minister verder wil uitbouwen. Uit het feit dat het in deze beleidsnota niet zo sterk is uitgewerkt, moet de heer Engelbosch dus zeker niet afleiden dat het niet belangrijk is voor de minister.

De minister geeft vervolgens een overzicht van de extra maatregelen met betrekking tot IHD's die in PDPO III zijn opgenomen. In het overzicht maakt ze een onderscheid tussen de maatregelen die rechtstreeks verbonden zijn met de realisatie van de Europese natuurdoelen en de maatregelen die daar indirect toe bijdragen.

De minister begint met PDPO III-maatregelen met een directe bijdrage aan de IHD's. Een eerste cluster betreft agromilieuo- en klimaatmaatregelen. Er worden drie nieuwe initiatieven genomen. Ten eerste is er de beheerovereenkomst fosfaatuitmijning. Via aangepast maaibeheer en aangepaste stikstof- en kaliumbemesting worden de betrokken arealen geschikt gemaakt voor natuurontwikkeling. Door de afvoer van het gemaaid gras wordt er ook fosfor

afgevoerd of 'ontmijnd'. Ten tweede is er de beheerovereenkomst verminderde bemesting van bouwland. Ten derde is er de beheerovereenkomst verminderde bemesting van grasland. Voor deze twee maatregelen verbindt de landbouwer er zich toe om geen enkele vorm van bemesting toe te passen op zijn percelen die gelegen zijn in en rond speciale beschermingszones, en dat gedurende minstens vijf jaar. Er is ook een algemene maatregel. De percelen waarvoor deze beheerovereenkomsten kunnen worden gesloten, moeten in een Natura 2000-managementplan zijn aangeduid als zijnde 'geschikt'. Zo kunnen de maatregelen effectief bijdragen aan de realisatie van IHD's.

Een tweede reeks zijn de inrichtingsmaatregelen Natura 2000 die passen binnen IHD's, met vier nieuwe submaatregelen. Een eerste maatregel betreft de investeringssubsidies natuur. Via deze maatregel worden inrichtingsmaatregelen gefinancierd in het kader van IHD's. Ten tweede is er de natuurinrichting. Via natuurinrichtingsprojecten worden gebieden ingericht met het oog op het behoud, herstel, beheer of de ontwikkeling van de natuur of het natuurlijk milieu. Het gaat daarbij vooral om grotere gebieden waarbij meerdere eigenaars en grondgebruikers zijn betrokken. Ten derde is er de natuurprojectovereenkomst. In gebieden waar een natuurrichtplan opgesteld werd, wordt een vergoeding gegeven voor projecten die uitvoering geven aan dit plan, voor zover het project bijdraagt tot de instandhoudingsdoelen. Ten vierde kan een subsidie verkregen worden voor eenmalige inrichtingswerken binnen erkende reservaten die bijdragen tot de realisatie van de instandhoudingsdoelen. Het gaat daarbij om het graven van poelen en vijvers, plagwerken enzovoort.

Ten derde is er de maatregel bebossing, een subsidie voor de uitbreiding van bosareaal voor de realisatie van IHD's. Ook de aanplant en het onderhoud worden gesubsidieerd en er is inkomenscompensatie mogelijk voor de betrokken landbouwer.

Een vierde maatregel betreft herbebossing. Er wordt een subsidie gegeven voor het herbebossen met inheemse standplaatsgeschikte soorten om zo de bestaande bossen maximaal te laten bijdragen aan de realisatie van de IHD's.

Ten vijfde is er de steun aan niet-productieve investeringen van het VLIF. Het gaat om investeringen met het oog op de verwezenlijking van doelstellingen inzake leefmilieu, erosie, waterbeheer en Natura 2000.

Daarnaast is er ook de indirecte bijdrage aan IHD's van drie maatregelen. Ten eerste is er de steun voor opleiding en demonstratieprojecten. Ten tweede zijn er de bedrijfsadviesdiensten. Binnen deze diensten zijn er modules voor vergroening, biodiversiteit, water en bodem. Ten derde zijn er de agromilieu- en klimaatmaatregelen met indirecte impact. Het gaat dan over de teelt van vlinderbloemigen, mechanische onkruidbestrijding, toepassing van verwarrings-technieken in de fruitteelt, de beheerovereenkomsten ontwikkeling soortenrijk grasland, aanleg bufferstroken, landschapselementen enzovoort.

Om de milieudruk van de landbouwsector op te meten en te volgen, zijn er verschillende systemen. Het eerste instrument is het milieurapport MIRA opgemaakt door de Vlaamse Milieumaatschappij. De landbouwsector is een apart hoofdstuk in dat rapport. Voor de opmaak wordt een beroep gedaan op de meetgegevens en andere data die door de VMM zelf worden verzameld. Ook de landbouwadministratie levert data aan.

Een tweede instrument is het landbouwrapport LARA. Door de goede samenwerking met het MIRA-team en gebruikmakend van eigen data is perfect te zien hoe de landbouw staat ten opzichte van zijn natuurlijke omgeving.

Als derde instrument ziet de minister het monitoring- en evaluatie-instrument verbonden aan PDPO III. Hier ligt de focus op de invloed van het Europese plattelandsbeleid op de vermindering van de milieudruk in Vlaanderen.

Het vierde instrument is de evaluatie van het Europese markt- en inkomensbeleid, waaronder ook de vergroening van de directe steun ressorteert, die uitgevoerd zal worden door de Europese Commissie.

Wat het behalen van de doelstellingen betreft, richt de minister zich op de milieudoelstellingen die gedefinieerd werden op Europees, nationaal en Vlaams niveau. Zo zal de landbouwsector, net als in het verleden, zijn verantwoordelijkheid nakomen in elk van die doelstellingen.

Wat betreft de vraag over het in rekening brengen van win-winsituaties bij het subsidiëren, antwoordt de minister dat deze maatregelen voortvloeien uit het GLB. Meer dan ooit zit de win-win voor economie en milieu daarin vervat. 30 procent van de directe inkomenssteun is voortaan gekoppeld aan vergroeningsmaatregelen. 25 procent van de middelen in het kader van het PDPO moet gaan naar het realiseren van milieudoelstellingen.

De minister stelt dat het selectiesysteem van het vernieuwde VLIF gebruikmaakt van vijf selectiecriteria. De bijdrage van de investering tot economische, ecologische en sociale duurzaamheid, de drie pijlers van duurzaamheid, wordt apart gescoord. Daarnaast wordt de investering ook gescoord op buitenkans-effecten, de mate waarin de steun een trigger is om de investering uit te voeren. Het vijfde selectie criterium is de leeftijd van de aanvrager, waarbij jonge landbouwers, jonger dan veertig, een hogere selectiekans hebben.

Aangezien drie van de vijf selectiecriteria in relatie staan tot verduurzaming, kan volgens de minister worden gesteld dat de bijdrage tot verduurzaming het allerbelangrijkste selectie criterium is. Bovendien bepaalt de duurzaamheidsscore ook of een investering gesubsidieerd wordt aan 30 procent dan wel aan 15 procent. Afhankelijk van de mate van duurzaamheid wordt een hogere steun toegekend. De investeringen die rechtstreeks gelinkt zijn aan de biologische productiewijze, met 30 procent steun, scoren zeer goed in de duurzaamheidsscore.

Er zal gewerkt worden met blokperiodes. Dat zijn periodes van maximum drie maanden waarin VLIF-aanvragen kunnen gebeuren op elektronische wijze. Na deze periode worden alle aangevraagde investeringstypes gerangschikt op basis van de som van de scores, gerelateerd aan de selectiecriteria. Het toegekende budget aan de blokperiode wordt afgepast door de lijst af te lopen van hoog naar laag tot uitputting van het budget. Het systeem zal in januari 2015 operationeel zijn.

Met het nieuwe systeem is de aanvrager pas zeker van het niveau van de subsidie na de bekendmaking van de resultaten van de selecties. De dossiers die aangevraagd worden voor 1 januari 2015 worden via het huidige subsidiesysteem onderzocht en uitgevoerd.

Minister Schauvliege ontkent dat de VLIF-steundrempels nadelig zouden zijn voor de biolandbouw. Er zitten in VLIF geen drempels die rechtstreeks gerelateerd zijn aan de biologische landbouw, merkt de spreker op. De selectiecriteria zijn voor elk type landbouwer dezelfde. De instapvoorwaarden zijn gelijk voor de conventionele en de biologische landbouw.

De enige mogelijke verklaring is dat het gemiddelde biologische bedrijf minder snel voldeed aan de instapvoorwaarden dan het gemiddelde conventionele

bedrijf. Dat heeft te maken met bijkomende kenmerken van bedrijven met de biologische productiewijze, namelijk een lagere gemiddelde bedrijfsomvang en het feit dat gemiddeld gezien ook meer biologische bedrijven aan thuisverkoop doen.

Wat deze laatste indirecte kenmerken betreft, komt er een wijziging in de VLIF-regelgeving vanaf januari 2015, deelt de minister mee. Het minimale brutobedrijfsresultaat wordt verlaagd van 50.000 naar 40.000 euro. Dat kan de biologische landbouw ten goede komen. De voorwaarde dat niet meer dan 12.000 euro nettoberoepsinkomen op jaarbasis gehaald kan worden buiten de activiteiten van het landbouwbedrijf, wordt behouden, maar het doorverkopen van annex I-producten die afkomstig zijn van andere landbouwbedrijven, wordt niet langer meegerekend. Ook dat kan positief zijn.

In verband met operationele doelstelling 4.3, die betrekking heeft op de landbouwafvalstromen, deelt de minister mee dat OVAM inderdaad betrokken is bij heel wat onderzoek en ook effectief lid is van de stuurgroep van het project 'Agronomische waarde van bewerkte dierlijke mest valoriseren en optimaliseren'. De studie zal meer duidelijkheid creëren rond de agronomische waarde en de verdere ontwikkelingsmogelijkheden van producten en technieken van dierlijke mestbewerking in het kader van de milieudoelstellingen.

OVAM is ook betrokken in de stuurgroep van het MIP-project 'Nutriënt clearing house - Gecentraliseerde opwaarderingsplant voor de valorisatie van minerale nutriënten en kritieke metalen'. Zoals beschreven in de operationele doelstelling van de beleidsnota Landbouw onderzoekt ILVO de valorisatie van afvalstromen van de landbouw en van stedelijk gebied als bodemverbeterend middel. Er lopen ondertussen meer dan tien projecten bij ILVO in samenwerking met andere onderzoeksinstanties over landbouwafvalstromen. ILVO communiceert er heel actief over naar alle betrokken instanties, dus ook naar de OVAM. Dat gebeurt via nieuwsbrieven, studiedagen en via het ter beschikking stellen van de rapporten.

Momenteel worden onderhandelingen gevoerd op Europees niveau over de hervorming van de meststoffenverordening. Wellicht zullen, naast de huidige minerale meststoffen ook organische meststoffen en bodemverbeterende middelen onder deze regelgeving vallen. Ook wordt er op Europees niveau onderhandeld over 'end of waste'-criteria waaraan afvalstoffen moeten voldoen om als grondstoffen te worden aanzien. Vlaanderen heeft al een goede regelgeving op dat vlak, met het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen. Vlaanderen is koploper geweest wat het duurzaam materialenbeheer betreft. Voor organische meststoffen wordt de verhandeling in Vlaanderen momenteel eenduidig geregeld via de grondstofverklaring, maar binnen Europa gebeurt dat nog via onderlinge afspraken tussen lidstaten. Dat is niet altijd evident. Zo is de uitvoer van bewerkte dierlijke mest naar Frankrijk mogelijk, maar de uitvoer van onbewerkte dierlijke mest niet. Als de hervorming van de Meststoffenverordening wordt doorgevoerd, zal ook de verhandeling van organische meststoffen eenduidig worden geregeld en de soms ingewikkelde afspraken tussen lidstaten worden vervangen.

Verder heeft de minister de opdracht gegeven voor het onderzoek 'Agronomische waarde van bewerkte dierlijke mest valoriseren en optimaliseren', dat past binnen het flankerend beleid bij MAP 4. Zo zal er ook meer duidelijkheid worden gegeven over de verdere ontwikkelingsmogelijkheden van producten en technieken. Het doel is het in kaart brengen van de mogelijkheden voor de toepassing van producten met een betere nutriëntensamenstelling of meer organische stof op de Vlaamse landbouwbodems. Hiermee wil de studie ook een input geven voor beleidsvoorstellen. De minister is benieuwd naar de resultaten.

De minister schetst dat ILVO een duurzaamheidsplan uitwerkt, om de onderzoeksinstelling zo duurzaam mogelijk te maken. ILVO wil extra inspanningen doen en op die manier anderen ertoe aanzetten het voorbeeld te volgen. Het plan wordt uitgewerkt door onderzoekers van de diverse disciplines binnen ILVO en zal begin 2015 worden ingevoerd. Het gaat vooral om het invoeren van duurzame landbouwpraktijken, bijvoorbeeld met betrekking tot erosie, dierenwelzijn en voedselveiligheid, maar ook over een duurzaam aankoopbeleid, een duurzaam energiebeleid en het verder werken aan de landschapsintegratie van ILVO-terreinen en de gebouwen in de omgeving.

Er zal geen apart onderzoeksveld worden gemaakt voor agro-ecologie, stelt de minister. Dat staat uitdrukkelijk in de beleidsnota. Wel zal agro-ecologie mee in overweging worden genomen binnen de onderzoeksvelden die er al zijn binnen ILVO, zodat de directe meerwaarde voor de hele sector tot uiting komt. Men moet vermijden in hokjes en niches te werken. Daarom zal het worden geïntegreerd. Daar zijn dus ook geen extra mensen voor nodig, aldus de minister.

De minister meldt dat Agrolink Vlaanderen deze week is gelanceerd. Tot haar grote tevredenheid is er een afspraak gemaakt voor een betere samenwerking tussen de diverse onderzoeksinstellingen, de betrokken actoren en ILVO. Dat is volgens de minister een heel goede zaak. Het zijn natuurlijk de partners die dat in de praktijk zullen brengen.

Zoals ook in de beleidsnota staat, zal met minister Muylers worden bekeken hoe de landbouwportefeuille kan worden geïntegreerd in de kmo-portefeuille. Niet alleen de integratie is van belang, maar ook eventuele knelpunten die de landbouwsector op het terrein ervaart en die moeten worden weggewerkt. Daar wordt zeker verder aan gewerkt, aldus de minister.

De minister gaat vervolgens in op de bezorgdheid van mevrouw Robeyns over de familiale landbouw. De minister deelt die bezorgdheid en wil ook het familiale karakter van de Vlaamse landbouwbedrijven niet uit het oog verliezen. Dat staat trouwens ook heel uitdrukkelijk in de beleidsnota. In de huidige economische context met dalende marges, hebben de familiale bedrijven het inderdaad niet gemakkelijk. Het familiale inkomen veiligstellen, is vaak een kwestie van meer eenheden produceren. Via de keuzes die zijn gemaakt met betrekking tot de diverse instrumenten van het GLB, heeft de minister aandacht voor het afstemmen van die instrumenten op de familiale landbouw. Zo ondersteunt ze via het VLIF personen die het bedrijf van hun ouders willen overnemen en binnen de familie houden. Wil die overnemende landbouwer het familiale bedrijf moderniseren, dan kan er ook opnieuw een beroep worden gedaan op VLIF-steun. Via het instrument van de directe betalingen krijgen de landbouwers een verzekerd jaarlijks basisbedrag ter ondersteuning van het familiale arbeidsinkomen. Om de positie van de individuele bedrijven te verbeteren, zal de minister ook de oprichting van producenten- en brancheorganisaties actief ondersteunen.

Over het landbouwexportmodel en de verdere vermarkting staan de grote lijnen van het toekomstige beleid in de beleidsnota uitgetekend, aldus de minister. Er staat inderdaad dat ze wil inzetten op aandacht voor voeding en ook op de link met de volledige keten en de consument. Dat wordt geconcretiseerd samen met de stakeholders. Op het terrein zijn er trouwens al heel wat initiatieven, zoals het ketenoverleg, maar bijvoorbeeld ook de gesprekken en afspraken met de retail.

De minister benadrukt dat zij gelooft in vernieuwende landbouwmodellen zoals biolandbouw en community supported agriculture en daarvoor een beleid wil opzetten. Niet alles wordt natuurlijk tot in detail uitgewerkt. De beleidsnota

schetst het strategisch beleid voor de komende vijf jaar en wordt geconcretiseerd in de beleidsbrieven.

Met een aandeel biolandbouw van 0,8 procent bevindt Vlaanderen zich onder het Europese gemiddelde. Maar men mag zich niet blindstaren op die cijfers, meent de minister. Het is in Vlaanderen niet evident om over te schakelen op biologische landbouw en dat heeft vooral te maken met de beschikbare ruimte. Biolandbouw vergt meer ruimte dan traditionele landbouw. De ruimte in Vlaanderen is beperkt.

Er is een strategisch plan voor de biolandbouw 2013-2017, geeft de minister mee. Er wordt dus op lange termijn gewerkt. De biolandbouw krijgt financiële ondersteuning voor individueel advies. Biolandbouwers hebben controlekosten om hun producten te laten certificeren door erkende private controle-instellingen. Elke biolandbouwer kan hiervoor een tegemoetkoming vragen. Daarnaast zijn er tot 2020, op expliciete vraag van de sector, jaarlijkse forfaitaire vergoedingen per biologisch geteelde hectare. Deze vergoedingen zijn hoger tijdens de omschakelingsperiode, de twee eerste jaren, maar blijven nadien ook significant.

Minister Schauvliege deelt de bezorgdheid van mevrouw Robeyns over het plattelandsbeleid. Het aantal bladzijden in de beleidsnota mag niet worden gezien als recht evenredig tot die bezorgdheid. De lopende programma's worden voortgezet. De vrees dat de bestuurskrachtmonitor zou worden afgeschaft, is onterecht, merkt de minister op. Eind volgend jaar zullen 60 tot 65 gemeenten van de doelgroep van 90 gemeenten eraan deelgenomen hebben.

De werking van het IPO wordt geëvalueerd. Het werd in juni 2005 opgericht en na tien jaar mag wel een evaluatie volgen. Wat kan nog anders op het terrein? Wat is positief? Wat is minder goed?

De minister wil ook focussen op het dorpenbeleid, dat in volle ontwikkeling is. Er wordt ook naar gestreefd om de middelen van het Plattelandsfonds te vrijwaren, ook in het gebundelde investeringsfonds.

De korteketenverkoop wordt uitdrukkelijk genoemd in de beleidsnota, in OD 2.3. De wijnbouw staat niet specifiek in de nota, maar dat wil volgens de minister niet zeggen dat er geen aandacht voor is. Geen enkele sector wordt tot in detail uitgewerkt in de beleidsnota, want dat is ook niet mogelijk, haalt de minister aan. De erkenningscommissie voor de wijnen is intussen structureel verankerd binnen het Departement Landbouw en Visserij, in samenwerking met het ILVO.

Er wordt aangehaald dat het antibioticagebruik niet in de nota staat, maar dat is natuurlijk een federale bevoegdheid, merkt de minister op, hoewel Vlaanderen daar zeker aandacht aan probeert te besteden.

De minister bevestigt dat de aanwezige expertise gebruikt zal worden inzake ondernemende vrouwen op het platteland. De bestaande vrouwenorganisaties zullen hierbij worden betrokken en ondersteund.

De heer Dochy wou ook weten hoe de minister omgaat met het VLIF in het kader van het flankerend beleid voor de PAS. Binnenkort wordt een impactnota over de IHD's aan de Vlaamse Regering voorgelegd, deelt de minister mee. Het is de bedoeling om na te gaan hoe welke middelen kunnen worden ingezet. Het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn dat alle middelen uit het landbouwbudget komen, aldus de minister.

De minister geeft haar bedenkingen over de pachtwetgeving mee. Het is een heel complexe materie. De pachtwetgeving biedt rechtszekerheid aan pachters op

lange termijn, met als nadeel dat landeigenaars daardoor soms niet meer geneigd zijn om de gronden in pacht te geven. De minister wil een brede consultatie en luisteren naar de bekommernissen van alle betrokken actoren. Voor de minister is het vooral van belang dat de pachtwetgeving meer kansen biedt aan jonge landbouwers om te pachten, zonder te raken aan de rechtszekerheid. De herziening van de pachtwetgeving zal ook in het parlement goed moeten worden opgevolgd, eventueel via hoorzittingen, suggereert de minister nog.

Het FAVV heeft volgens de minister snel en accuraat gereageerd op de vogelgriep en de minister volgt het dossier op.

De heer De Croo is verontrust door de erosieproblematiek, evenals de minister. Vlaanderen moet volop inzetten om geen vruchtbare grond te verliezen, daarom werd het beleid ook wat aangepast. Er is een driesporenaanpak, situeert de minister. In het kader van de randvoorwaarden van het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt een aantal verplichte maatregelen gefaseerd aangescherpt. Dat gebeurt geleidelijk tot 2018, zodat de landbouwers die beschikken over erosiegevoelige percelen zich kunnen aanpassen. De verplichte maatregelen zijn allemaal brongericht. Het areaal waarop maatregelen moeten worden genomen, stijgt van 10.000 hectare naar 50.000 hectare. De maatregelen worden voortaan ook gedifferentieerd naargelang de teelt. De ene teelt, bijvoorbeeld aardappelen, is een stuk erosiegevoeliger dan de andere, bijvoorbeeld tijdelijk grasland.

Naast de verplichte maatregelen blijft de minister ook stimulerende maatregelen nemen via het Erosiebesluit en via de beheerovereenkomsten van de VLM. Binnen het VLIF is het ook mogelijk om steun te krijgen voor 'niet-productieve investeringen', bijvoorbeeld dammen van verhakseld hout die men onderaan een helling plaatst. Deze maatregelen zijn eerder symptoomgericht.

En tot slot zet de minister in op begeleidende maatregelen en sensibilisering via onder andere een voorlichtingsplan erosie. 2015 is het Internationaal Jaar van de Bodem, deelt de minister mee. Er zal dan ook veel aandacht worden besteed aan goede bodemverzorging voor de toekomst.

Over het functioneren van het departement zegt de minister dat er een hervorming aan de gang is. Enerzijds zijn er de personeelsleden en de taken van het voormalige BIRB, die ingevolge de zesde staatshervorming geïntegreerd moeten worden binnen de Vlaamse landbouwadministratie. En anderzijds worden het huidige departement en agentschap gefusioneerd met ingang van 1 januari 2015. De minister zal erop toezien dat deze veranderingsprocessen goed gebeuren zodat de klanten, de Vlaamse land- en tuinbouwers, er zo weinig mogelijk hinder van ondervinden.

Minister Schauvliege schetst dat voormalig minister Peeters de beslissing heeft genomen om de zoogkoeienpremie pas uit te keren vanaf twintig dieren. Tijdens de voorbereiding van het GLB heeft België in de Raad steeds gepleit voor de voortzetting van het instrument 'zoogkoeienpremie' zoals we dat kennen sinds 1992. Op dat vlak zaten het Vlaamse en het Waalse Gewest op dezelfde golflengte. Helaas bleken binnen Europa weinig andere lidstaten eenzelfde mening te hebben. De Raad en het Europees Parlement beslisten dat de zoogkoeienpremie ophoudt te bestaan met ingang van 2015. Binnen het nieuwe GLB mogen de lidstaten wel een deel van hun budgettaire middelen inzetten voor alternatieve steunstelsels. Die steunstelsels kunnen niet langer gericht zijn op de ondersteuning van bepaalde dieren, bijvoorbeeld schapen, geiten of koeien, maar wel gericht op sectoren. Premiërechten die bestonden in de oude afgeschafte steunstelsels mogen van Europa niet meer worden gebruikt.

Op basis van een scenarioanalyse die werd uitgevoerd door de diensten, waarbij rekening werd gehouden met een significante daling van de beschikbare Europese middelen en met de inkomensafhankelijkheid van de Europese steun, werd beslist om een nieuw stelsel ter ondersteuning van de sector gespecialiseerde zoogkoeienhouderij te ontwikkelen. In nauw overleg met het Agrofront, waar onder andere het ABS en Boerenbond deel van uitmaken, werd beslist dat een gespecialiseerde zoogkoeienhouder minstens twintig kalvingen van runderen van het vleestype heeft. Deze definitie werd onderbouwd met cijfermateriaal beschikbaar in het Farm Advisory Data Network van de Europese Commissie. Er is niet over een nacht ijs gegaan, er is goed over nagedacht, maar die beslissing is genomen, stelt de minister.

De vestigingspremie steunt op een leeftijdsgrens van veertig jaar, licht de minister toe. Dat is geen Vlaamse keuze, maar een Europees gegeven sinds de opstart van plattelandsontwikkeling in de jaren negentig. Wetende dat die leeftijd problematisch kan zijn voor de biolandbouw, heeft de minister in PDPO III een nieuwe maatregel ingeschreven die steun kan verlenen aan nieuwe starters, los van de leeftijd. De minister hoopt dat ze daar van Europa groen licht voor zal krijgen en daarmee komt ze tegemoet aan de vraag.

De minister gaat vervolgens in op de duurzame bedrijfsvoering, die wordt meegenomen in de Vlaamse regelgeving inzake vestigingssteun, die momenteel in de pijplijn zit. Daarin wordt voorgesteld om het brutobedrijfsresultaat te verlagen van 50.000 euro naar 40.000 euro.

De minister heeft in de beleidsnota aangegeven dat ze alle ondersteuningsmaatregelen duidelijk zal oplijsten en daarbij zal aangeven of er knelpunten en opportuniteiten zijn bij het instrumentarium. Ze zal daar niet op vooruitlopen en wil de oefening alle kansen geven.

Met de optimalisatie van het Landbouwrampenfonds zullen twee bewegingen gebeuren, aldus de minister. Ten eerste: efficiënte schadevaststellingen. Het gebruik van de schadevaststellingscommissies is heel duur en niet altijd efficiënt. Daarom zal de minister inzetten op het zoeken naar een nieuw systeem van schadevaststellingen via het gebruik van moderne technieken waarvan de resultaten steekproefsgewijs aan de praktijk zullen worden getoetst. Ten tweede: het actualiseren van de erkenningscriteria van een landbouwramp. Een inkomensverzekering kan worden gesubsidieerd onder pijler II van het Europees landbouwbeleid. Er zijn een aantal recente ontwikkelingen en verklaringen van de Europese Commissie op dat vlak. De minister onderzoekt momenteel verder of die piste haalbaar is.

De minimale administratieve last voor de landbouwers voor het indienen van een dossier, is een terechte bezorgdheid, stelt de minister. De minister merkt op dat zij enkel bevoegd is voor het Landbouwrampenfonds. De meeste tegemoetkomingen aan landbouwers gebeuren nog steeds vanuit het algemene rampenfonds. Het Landbouwrampenfonds doet een tegemoetkoming als er enkel landbouwers zijn getroffen door een bepaald weerfenomeen, en geen derden.

De doorlooptijd van dossiers wil de minister verkorten door in te zetten op hedendaagse tools, wat voor veel tijdwinst kan zorgen. Om het voor landbouwers eenvoudiger te maken, laat ze bestuderen of een aanvraag mogelijk is via het e-loket van de landbouwadministratie.

Minister Schauvliege wijst erop dat tot de eigenlijke hervorming en tot op het ogenblik van een wetwijziging het koninklijk besluit van 1976 nog steeds wordt toegepast. Die hervorming moet grondig worden aangepakt. Bij een landbouwramp zullen de middelen die zijn overgekomen van de federale overheid en zijn

opgenomen in het Fonds voor Lastendelging worden aangesproken als voldaan is aan de voorwaarden die worden uitgewerkt.

Wat VLAM en de promotie van Vlaamse wijnen betreft, beaamt de minister dat de wijnsector belangrijk is. VLAM kan daar een partner in zijn.

Wat de Ruslandboycot betreft, zijn de maatregelen van Europa vooral gericht op de groenten- en fruitsector. In de eerste ronde die startte net na de crisis, maar werd stopgezet in september, werden alle correcte aanvragen van Vlaamse telers uitbetaald. In de tweede ronde kreeg Vlaanderen een enveloppe toegekend als lidstaat. Die ronde loopt tot eind december. De omvang van de aanvragen is op vandaag niet zo hoog waardoor de kans bestaat dat de sector de enveloppe niet volledig zal benutten.

Wat de visserij betreft, werd gevraagd naar een update van het convenant. Het convenant is een unieke samenwerking en werd op 30 augustus 2011 ondertekend door de toenmalige minister van Landbouw en Visserij, samen met vertegenwoordigers van Natuurpunt, de Rederscentrale, het ILVO en het Departement Landbouw en Visserij, met als doel het bevorderen van een duurzame Vlaamse Visserijsector, licht de minister toe.

Het woord convenant is niet opgenomen in de beleidsnota omdat het verwijst naar een specifieke overeenkomst die nu op zijn einde loopt. Het actieplan Vistraject resulteerde in een gezamenlijke toekomstvisie, gedragen door alle partners. De toekomstvisie wordt verwoord in zeven wegen naar een duurzame visserij. De publicatie ervan gebeurt heel binnenkort.

De Rederscentrale is promotor en heeft in belangrijke mate een beroep gedaan op activiteiten georganiseerd door Natuurpunt, die zorgt voor de redactie. In een constructieve sfeer werd een leerrijk proces doorlopen. In haar beleidsnota benadrukt de minister het belang van de drie pijlers van duurzaamheid en de resultaten van Vistraject. De toekomstvisie wordt gedragen door alle partners. Na de afronding van het project Vistraject, wil de minister er samen met alle actoren uitvoerig over rapporteren.

Wat afval in zee betreft, is er het project Fishing for Litter, dat vissers de mogelijkheid geeft om het zwerfafval dat ze op zee opgehaald hebben, kosteloos af te leveren. Het project kon daarvoor rekenen op subsidies uit het Visserijprogramma. Partner in afvalbeheersing is de OVAM. Ook worden vissers gesensibiliseerd om afval te voorkomen en correct om te gaan met het eigen scheepsafval, in het kader van het beheren van afval van de zeevisserij.

Visserij wordt niet apart vermeld in de beleidsnota, geeft de minister mee. Dat is een bewuste keuze, omdat veel doelstellingen van visserij en landbouw gelijklopend zijn.

De evolutie van het aantal leerlingen in het Maritiem Instituut Mercator kende een significante stijging in de periode 2009-2014. De minister heeft wel geen zicht op het aantal leerlingen dat effectief doorstroomt naar tewerkstelling in de visserij. Het Fonds voor Scheepsjongeren ondersteunt zowel de reders, via een tegemoetkoming in de RSZ-bijdragen, als de jongeren zelf, via een basisbezoldiging en aanmoedigingspremie om hen zo aan te sporen om heel wat zeedagen mee te varen en de nodige praktische ervaring op te doen.

Voor de bekendmaking van het beroep bij jongeren wordt verwezen naar de website www.areyouwaterproof.be. De visserij wordt hier voorgesteld als een boeiende job met toekomst in een hoogtechnologische omgeving aan boord.

Het Operationeel Programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij wordt op dit moment opgemaakt, zegt de minister. De middelen kunnen worden ingezet volgens door Europa opgelegde criteria. Om het voortbestaan van de vloot te garanderen, wil de minister deze middelen onder andere inzetten om te voldoen aan de eisen van het nieuw gemeenschappelijk visserijbeleid met de aanlandingsplicht en de gevolgen daarvan.

Op de vraag naar een erkend duurzaam visverkooppunt, antwoordt de minister dat de visserijsector verschilt van de traditionele korte keten in de landbouw. Vis wordt veelal in heel grote volumes aangeland. Daarvoor wordt dan onmiddellijk afzet gezocht. De vis moet eerst de veiling passeren, minstens voor de registratie van de quota die aangeland worden.

Vis is ook een delicaat product. Het vervoer moet correct gebeuren, wat het organiseren van een korte keten moeilijker maakt. De rechtstreekse verkoop van eigen vangst aan de consument gebeurt veelal heel lokaal rond de vismijn of de havens. Steeds meer consumenten waarderen die rechtstreekse verkoop. De minister steunt met subsidies een aantal initiatieven, zoals de North Sea Chefs en Vi(s)trine, gericht op lokale marketing op maat van de viskleinhandel en betere promotie van de Vlaamse vis. Onlangs werd er ook een nieuw viskookboek voorgesteld dat werd ondersteund door de overheidsdiensten, aldus de minister.

Het promotieprogramma van VLAM wordt samen met de vertegenwoordigers van de visserijsector opgesteld. Daarbij wordt ingespeeld op de noden van de visserijsector, door bijvoorbeeld de actie 'vis van de maand' en 'vis van het jaar'. Uit marktonderzoek blijkt dat die acties een directe impact hebben op de aankoop door de consument. Sinds dit jaar heeft ook de producentenorganisatie, de Rederscentrale, via haar productie- en marketingplan een instrument om bepaalde manieren van vermarkting te stimuleren.

Aan een label voor een visverkooppunt wordt niet gewerkt. Het project Valduvis, Valorisatie van Duurzaam gevangen Vis, een project van ILVO, geeft zichtbaarheid aan duurzame vis, om een betere visprijs te stimuleren. Dat is heel positief. De traceerbaarheid en de duurzaamheidsindicatoren zijn hierbij belangrijk.

Het Vlaams Aquacultuurplatform is het aanspreekpunt en de facilitator als mensen aan de slag willen in de sector. Er zijn diverse werkgroepen zoals de werkgroep Visie, Wetgeving, Opleiding en Onderwijs. Correcte informatie over mogelijkheden, opleidingen, studies, regelgeving en subsidies is noodzakelijk om geïnteresseerde ondernemers op weg te helpen om de nodige vakkennis op te doen en een economisch haalbaar plan uit te werken.

De Strategische Stuurgroep Aquacultuur geeft de nodige adviezen. Het nationaal strategisch plan wordt versterkt met Vlaamse klemtonen. De minister zal de middelen uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij aanwenden om via het Operationeel Programma nieuwe productieve eenheden, innovatie en het perfectioneren van bestaande productiesystemen te stimuleren. Ecologie en economie zijn daarbij belangrijk.

De problemen met het elektronisch logboek zijn de minister bekend. In plaats van op een geschreven document, moet nu dagelijks de vangst met het aantal bakken per vissoort elektronisch worden geregistreerd. Er is een connectie met de veiling zodat daar vooraf kan worden berekend welke vangst de boten meebrengen. Er waren bij de opstart problemen met zowel de software als de hardware. Die kinderziektes zouden nu opgelost zijn. Men maakt zich sterk dat het systeem in 2015 perfect zal werken. De minister kijkt daarnaar uit en zal het dossier goed opvolgen.

In de toekomst maakt de Europese regelgeving iets meer flexibiliteit mogelijk, omdat een aantal zaken per zeebekken mogen worden gereguleerd. Er zal afstemming nodig zijn tussen de gebieden, maar er zal meer kunnen worden ingegaan op de realiteit binnen de bekkens.

De Europese regelgeving met betrekking tot de aanlandingsplicht wordt nog verfijnd en er komen ook nog overgangsmaatregelen. Vandaag mag er bijvoorbeeld geen ondermaatse vis aan boord zijn, terwijl de aanlandingsplicht teruggooi verbiedt. De moeilijkheden bij het wijzigen van de regelgeving bij de hervorming van het oude naar het nieuwe visserijbeleid worden gesignaleerd in de raads werkgroepen en besproken op de Europese ministerraad.

De minister deelt de grote bezorgdheid van de heer De Meyer over de varkenssector. Ze heeft op 10 december een nieuw overleg met de hele keten van de varkenssector om na te gaan welke bijkomende maatregelen er kunnen worden genomen. Er is natuurlijk een strak Europees kader, wat niet evident is. Ook op de volgende Europese Landbouwrada zal dit opnieuw aan bod komen.

Over de zorgboerderijen zijn er regelmatig contacten tussen de administraties van de verschillende beleidsdomeinen over de reguliere werking, onder andere tot uitbetaling van de vergoeding aan de zorgboer(in), geeft de minister mee. Voor de opstart van nieuwe samenwerkingsverbanden met Welzijn en Onderwijs zijn er nog geen concrete initiatieven genomen. Uiteraard staat de minister daarvoor open en vindt ze het een positieve suggestie.

De intense bevissing die verwacht wordt door de extra pulslicenties in Nederland baart de vissers terecht zorgen. De vorige minister van Landbouw had over de pulsvisserij en de mogelijke gevolgen ervan overleg met zijn Nederlandse collega. Er zou in alle transparantie een onderzoek worden verricht waarbij het ILVO zou worden betrokken. Het onderzoek gebeurt in Nederland door het onderzoeksinstituut IMARES. De visbestanden dienen beheerd te worden binnen de Europese overeengekomen quotaverdeling. De logica is dat indien men sneller en efficiënter vist, men minder lang op zee zal kunnen vertoeven. Op het ogenblik dat het nationaal quotum volledig aangesproken is, moet men de vangst stoppen. In het kader van het hervormd Europees visserijbeleid is er nood om over te schakelen op duurzame en selectieve visserijtechnieken. Onze vloot zet daar al heel sterk op in. Zo vergroten grotere mazen in de rug van alle boomkornetten de ontsnappingskansen van ongewenste vis.

Bovendien werd een actieplan 'selectief vissen doet leven' opgezet, dat heel transparant de vorderingen weergeeft. Het project Techvis, uitgevoerd samen met het ILVO, ondersteunt het actieplan. Dat moet leiden tot een groter aantal vaartuigen dat selectiever vist. Duurzaamheid van de nieuwe technieken moet beoordeeld worden op de drie pijlers. Toch zijn er nog heel wat bedenkingen door wetenschappers waarvoor er nog geen eensluidend antwoord is. De visefficiëntie voor tong is verhoogd en vissen in bepaalde voor boomkor ontoegankelijke visgronden is mogelijk. Het is nog niet duidelijk wat het effect op het ecosysteem op termijn zal zijn, aangezien de techniek nog vrij recent is. Ondertussen heeft de vloot een aantal initiatieven genomen om bodemberoering te verminderen, vooral gebaseerd op het lichter maken van alle onderdelen van het vistuig. De boom kan ook vervangen worden door een hydrodynamische vleugel zoals de sumwing of er worden wielen geplaatst aan de uiteinden van de boom.

De drie vismijnen werken al klokgewijs samen, zegt de minister. In Oostende zijn er plannen voor een nieuwe vismijn, maar dat is een privé-initiatief. Door de voorwaarden in een erfpachtovereenkomst afgesloten met het Vlaamse Gewest verbindt de gebruiker van de gronden zich ertoe om een nieuwe vismijn te bouwen, evenals units voor handel en visverwerking en units voor reders en

toeleveringsbedrijven alsook om haven- en vismijnactiviteiten uit te voeren op de vismijnsite.

Er zijn drie aquacultuurprojecten die met impuls van overheidssubsidies in opbouw of operationeel zijn. Projecten moeten naast het technische verhaal ook een businessplan hebben, zodat er een zekere garantie is op slagen. Het Marien Ruimtelijk Plan wordt opgemaakt door de federale staatssecretaris voor Noordzee, merkt de minister op. Hierin wordt bepaald waar maricultuur toegelaten wordt. De uitbouw van deze aquacultuur is een Vlaamse bevoegdheid en er is geregeld overleg met het federale niveau.

PlattelandsTv is volgens de minister zeker een meerwaarde om kijkend Vlaanderen in te lichten over de thema's landbouw, visserij, jacht, paarden en platteland. Het is een privé-initiatief. De minister is ervan overtuigd dat er een goed businessplan is en weet dat er stappen worden gezet naar Telenet. Er lopen ook raamcontracten met overheidsinstanties en instanties zoals VILT die door de minister worden gefinancierd. Dus op deze manier wordt de zender ondersteund.

Er is samenwerking tussen VLAM en Toerisme Vlaanderen, zeker met betrekking tot projecten inzake gastronomie en voeding, stelt de minister.

Er is heel wat mogelijk voor zaken die zowel op welzijns- als onderwijsvlak raakvlakken hebben met de bevoegdheden van de minister. Ze denkt dan aan voedingsaanbevelingen, zorgboerderijen en schoolfruit. Inzake dierenwelzijn werkt de Vlaamse Regering goed samen, merkt de minister op.

Het is volgens de minister goed om in te zetten op stadslandbouw. Het is een niche. Het gaat om meer dan alleen maar serres op een dak van een appartementsgebouw. Het kan ook over kleinere stadstuinen gaan.

Nieuwe markten zoeken is een gezamenlijk initiatief van zowel VLAM, Flanders Investment & Trade en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. Men is niet alleen bezig met de Verenigde Staten en Canada, ook met veel andere markten, maar het is een werk van lange adem.

De minister deelt de bekommernis inzake het level playing field. Dat staat ook uitdrukkelijk in het regeerakkoord.

De aanlandingsplicht staat in een Europese verordening over het nieuwe GVB en wordt van kracht voor de pelagische visserij vanaf 1 januari 2015 en voor de demersale visserij, die onze vissers het meest aanbelangt, vanaf 1 januari 2016. Tot nu is er door Europa niet in financiële compensatie voorzien. Vlaanderen zoekt zelf waar faciliterend kan worden gewerkt in de overgang naar de maatregel, hoe met onderzoek en met investeringen hulp kan worden geboden om selectiever te vissen.

Door het Zeevisserijfonds werd het project Previs opgestart. Binnen het project gebeuren heel wat acties ter verbetering van de veiligheid, zoals de plaatsing van een defibrillator aan boord, opblaasbare reddingsvesten en veiligheidshelmen. Er wordt voor gezorgd dat ongevallen vermeden kunnen worden. Als een ernstig ongeval gebeurt, wordt telkens bekeken hoe het in de toekomst vermeden kan worden.

Er werd ook subsidie gegeven voor uitvoering van het MOB, het Man Over Boord-project. Ieder vaartuig heeft vier of vijf vesten die met het systeem uitgerust zijn. Bij een ongeval gaat er een sirene af en met een camera kan men zien waar de persoon zich bevindt. Het project netcontrolesysteem voorkomt het kapseizen van vissersvaartuigen van het kleine vlootsegment. Ook individuele investeringen

met betrekking tot de veiligheid aan boord krijgen maximale Vlaamse en Europese steun.

De minister bedankt tot slot de vraagstellers die veel positieve elementen hebben aangehaald uit de beleidsnota. Ze wil er de komende vijf jaar mee aan de slag gaan om te zorgen voor een duurzame toekomst van de land- en tuinbouw, de visserij en het platteland in Vlaanderen.

De heer *Herman De Croo* geeft over de Pachtwet nog mee dat het wetsvoorstel dat hij destijds heeft ingediend in de Kamer onder meer de bedoeling had om de bebossing te vergemakkelijken. Dat gebeurde door bebossing van het perceel mogelijk te maken als zijnde eigen gebruik en niet langer alleen via lang verpachte eigendom.

Het lid kent het probleem van de erosie heel goed. Er zal niet alleen aanscherpend moeten worden gewerkt, maar ook meer verplichtend en via vergoedingen. Zo niet, zal Vlaanderen er volgens hem nooit geraken, want nu gaat op een hectare tot 10 ton aarde verloren.

De heer *De Croo* maakt ook nog een opmerking over de kafkaïaanse regeling voor het kappen van bomen. Staan de bomen in een rij, dan is een bouwvergunning nodig. Dat noemt hij onbegrijpelijk, en het is ook niet erg duidelijk wanneer het al dan niet om bos gaat.

De heer *Bart Caron* is van mening dat de aandacht voor de visserij beperkt is, maar hij noemt dat logisch. De benadering in de beleidsnota gaat immers uit van een agrofoodindustriële benadering. Landbouw wordt beschouwd als de productie van voedsel in een hele keten. Andere dimensies van landbouw of van plattelandsontwikkeling worden in de beleidsnota onderbelicht. Logischerwijs wordt de visserij enkel beschouwd als een aanhangsel van de agrofoodindustrie.

De minister vermeldt veel zorgen uit de landbouwsector in haar beleidsnota, punten waaraan ze wil werken, maar ze benadert ze niet vanuit de problematiek van de familiale landbouw, wel op basis van een industriële benadering, merkt de heer *Caron* op.

De minister schrijft in de beleidsnota dat ze de markt niet wil reguleren. De heer *Caron* kent geen enkele markt die meer gereguleerd is dan de landbouwmarkt. Europa doet niets anders dan de markt reguleren en in het verlengde daarvan doet Vlaanderen dat ook. Hij heeft geen probleem met het reguleren indien het marktcorrecties en marktverbeteringen oplevert.

Het lid is erg bekommerd over het inkomen van de landbouwer. De landbouwer is de zwakste speler in de keten. Dat is een probleem dat nu al decennia aansleept, en dat ook leidt tot de problemen die er vandaag zijn, aldus de heer *Caron*. Daaraan moet dringend worden gewerkt, Vlaams, federaal en Europees. Hij weet ook dat de invloed van de overheid op de markt beperkt is, maar meent dat men daar toch echt aandacht voor moet hebben. De inkomensproblemen van de landbouwsector zijn groot. De burger betaalt eigenlijk te weinig voor zijn voedsel, stelt de heer *Caron*.

De beslissing over de zoekkoeienpremie is genomen, maar de spreker steunt de grens van twintig runderen niet. Bijna alle maatregelen leiden tot schaalvergroting en het uit de markt wegduwen van de kleinere, maar toch leefbare landbouw. De heer *Caron* vindt dat betreurenswaardig.

De term 'duurzaam' wordt in deze beleidsnota aardig wat keren opgevoerd, maar het stoort de heer *Caron* dat hij soms niet correct wordt gebruikt. Hij geeft een

aantal voorbeelden. Op pagina 29 is er sprake van een operationele doelstelling van de duurzaamheid van de markten. Duurzaamheid heeft daar alleen betrekking op de marktstabiliteit. Het gaat helemaal niet over andere vormen van duurzaamheid. Op pagina 40 staat: "Wereldwijd kent de teelt van genetisch gewijzigde gewassen een duurzame groei.". Ook hier is het gebruik van de term 'duurzaam' misplaatst volgens het lid.

De heer Caron vindt het jammer dat er met betrekking tot het plattelandsbeleid eigenlijk geen aandacht is voor derde spelers, zoals de jagers, samenlevingsopbouw en de natuurverenigingen. Plattelandsontwikkeling en het uitbouwen van de kwaliteit van de dorpen en de landschappen vindt hij een zorg voor veel meer spelers dan de landbouw. Natuurlijk is de landbouwsector een heel belangrijke speler, maar er zijn er meer.

De heer Caron vindt het eveneens jammer dat er ook geen algemene doelen worden gesteld qua vergroening en basisnatuurkwaliteit. Wel wil hij zijn waardering uiten voor het feit dat er in de Vlaamse vertaling van het GLB steeds meer sprake is van milieucriteria, en dat vergroening deel uitmaakt van de steun aan landbouwers. Dat is een stap vooruit.

Mevrouw *Sabine Vermeulen* maakt duidelijk dat ze haar grote bezorgdheid heeft geuit over het feit dat de korteketenverkoop nergens wordt vermeld met betrekking tot de visserij.

Het lid was verrast toen ze vernam dat de bijdrage van de reders in het Fonds voor Scheepsjongeren was gehalveerd. Ze veronderstelt dat daarvoor dan de reserves zullen worden aangesproken. Er worden immers meer jongeren toegeleid naar de visserij. Is die bijdragevermindering er gekomen op vraag van de reders of is het een ondersteunende maatregel voor de reders?

Mevrouw *Sofie Joosen* heeft nog een vraag over het Europees bewaken van het level playing field. Het lid vraagt of de minister nog problemen of mogelijkheden ziet op dat vlak.

Minister *Joke Schauvliege* maakt duidelijk aan de heer Caron dat men natuurlijk graag uitpakt met het idyllische en het kleinschalige karakter van de landbouw, maar dat vaak wordt vergeten dat een landbouwer aan landbouw doet om een inkomen te hebben. Het lijkt haar dan ook logisch dat de nota verwijst naar de economische en de sociale pijler van landbouw, tuinbouw en visserij. Die drie pijlers van duurzaamheid zijn belangrijk voor haar. Het inkomen wordt vaak vergeten in discussies. Heel belangrijk is de leefbaarheid en het voorzien in een goed inkomen voor kleinere, familiale landbouw. Het is niet de bedoeling dat het beleid extra inspanningen doet voor bepaalde sectoren. De overheid probeert ondersteuning te geven aan het ruime segment, aan de keuze die men zelf als ondernemer maakt. Waar het nodig is, waar de landbouwer bijzonder kwetsbaar is, probeert de overheid daarop toe te zien, binnen de Europese marges.

Het klopt volgens de minister dat de erosieproblematiek zeer goed opgevolgd moet worden en men moet toezien op de striktere toepassing. Het is evenwel geen gemakkelijk verhaal op het terrein. Er moet worden uitgelegd dat de maatregelen worden genomen in het belang van de landbouw.

De opmerking over het kappen van bomen is wat dubbel. De minister stelt dat een partijgenoot van de heer De Croo, mevrouw De Vroe, voortdurend vraagt om ontbossing nog strikter tegen te gaan. De minister zit daarmee vaak tussen twee vuren. Als er bomen moeten worden gekapt, probeert de overheid voor een vergunning te zorgen. Aan de andere kant moeten de bossen in Vlaanderen worden bewaakt en bijkomende bossen worden gerealiseerd.

Er is nog geen beslissing gevallen over het Fonds voor Scheepsjongeren en de bijdrage van de reders. De minister werd geconfronteerd met een opmerking van de Inspectie van Financiën. Er wordt gezocht naar een oplossing.

Europa heeft plannen om de bioverordening bij te sturen. De minister zal bewaken dat dit niet nadelig is voor de biolandbouw.

De heer *Francesco Vanderjeugd* is blij dat minister Schauvliege goed samenwerkt met haar collega-ministers. Minister Weyts wil een voortrekkersrol spelen in Europa betreffende nutsdieren. Castratie van biggen zou tegen 2018 verboden moeten worden, terwijl volgens het lid in het regeerakkoord andere afspraken staan. De Vlaamse Regering zou een Europees level playing field willen hanteren inzake nutsdieren. Daar moet de minister voldoende aandacht aan schenken, besluit de spreker.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Francesco VANDERJEUGD,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABS	Algemeen Boerensyndicaat
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij
AMV	afdeling Milieuvergunningen
BEMEFA	Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten
BIRB	Belgisch Interventie- en Restitutiebureau
BVK	Beroepsvereniging voor de Kalfsvleessector
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CSA	community supported agriculture
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
ggo	genetisch gemodificeerd organisme
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
GVB	gemeenschappelijk visserijbeleid
IHD	instandhoudingsdoelstelling
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IMARES	Institute for Marine Resources & Ecosystem Studies
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
KB	koninklijk besluit
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LARA	Landbouwrapport
MAP	Mestactieplan
Mineraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
MIP	Milieu- en Energietechnologie-innovatieplatform
MIRA	Milieurapport Vlaanderen
MOB	Man Over Boord-project
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OD	operationele doelstelling
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PAS	Programmatiese Aanpak Stikstof
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
Previs	Preventie van arbeidsongevallen aan boord van vissersvaartuigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SD	strategische doelstelling
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VILT	Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WWF	World Wildlife Fund